

SCLOVENECE

Naročnina mesečno
18 Lir, za inozemstvo
31.50 Lir - ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 65 Lir.
Cek. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.
Podružnica:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tuje-
ga izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 4, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 4, Ljubljana.
Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese
18 Lire. Estero, me-
se 31.50 Lire. Edi-
zione domenica, an-
no 34 Lire. Estero
65 Lire. C. C. P.
Lubiana 10.650 per
gli abbonamenti,
10.349 per le in-
serzioni.
Filiale:
Novo mesto.

Vojno poročilo št. 1101

16 sovražnih letal sestreljenih

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:
Sovražne letalske skupine so spustile večeraj
števne bombe na mesto Napoli, ki je bil s
tem sedemdesetimi napaden, na kraje v Sardi-
niji in na pokrajine Foggia, Bari in Po-
tenza.

Znatna škoda je nastala na javnih in zaseb-
nih hišah v Napoliju, kjer je bilo sestrelje-
nih 6 štirimotornikov: 3 so sestrelili naši lovci,
enega nemški lovci, 2 pa protiletalsko topništvo.
Pri napadih na otok Pantelleria je na-
sprotnik večeraj zabil nadaljnjih 9 letal, ki jih
je sestrelilo obrambno topništvo, še eno pa je
treščilo v morje, zadeto od naših lovcov.

Dodatek k vojnemu poročilu št. 1101

Zaradi napadov, omenjenih v današnjem voj-
nem poročilu, je obžalovati naslednje žrtve med
civilnim prebivalstvom: 58 mrtvih in 351 ranje-
nih v Napoliju; 5 mrtvih in 10 ranjenih skup-
no v raznih krajih Sardinije. Po odstranitvi ru-
ševin in ker je umrlo še nekaj težko ranjenih,
je število smrtnih žrtev pri sovražnem napadu
na Civitavecchia poraslo na 295.

Cim bolj je Italija oblegana in zadeta, tem bolj smo ponosni na njeno ime in prepričani v njeno bodočnost

Ponosen odgovor vojnih pohabljenecv

Rim, 31. maja AS. Včeraj zjutraj je bilo v veliki
dvorani osrednjega doma vojnih pohabljenecv ve-
liko zborovanje, pri katerem so bili navzoči: pod-
tajnik Cucco v imenu tajnika stranke, podtajnik
v predsedstvu vlade Rossi, podtajnik v korporacij-
skem ministertvu Baccarini, zastopniki vseh vojnih
zdrženj, mladinskih organizacij, strnjene skupine
novih pohabljenecv, nosilci zlatega kolajne, slepeev,
družin padlih vojakov ter ogromna množica vojnih
pohabljenecv. Voditelj italijanskih vojnih pohab-
ljenecv Carlo Del Croix je imel govor za vse člane,
ki so poslušali govor tudi po radiu v invalidskih
domovih in fašističnih domovih. Preden je Del Croix
začel govoriti, so bili blagoslovljeni praporčki skup-
nin rumske zveze. Nato je imel tale govor:

Italijanski pohabljenec!

To je naše tretje zborovanje od začetka vojne.
Danes nismo več sami, kajti naše rane niso samo
tiste, ki jih čutimo v svojem usmiljenju, pač pa
tudi tiste, ki izvirajo iz razdejavanja meš, ki nosijo
naše ime, ker so bila deležna naše usode. Mi vo-
jaki, ki smo pripravljene svoje besede in svoja de-
janja podpreti s težo krvi, vemo, da ljudstvo ljubi
resnobo, iz katere se hrani njegova strast, ne pa
lahkomisljenosti, udobja ali pohlepa. Tega nič ne
more omajati in prikriti. Ljudstvo zahteva stro-

gost z lenobi, toda prezira pa nespametne navdu-
senice, ki razsipajo svoj pogum in se ne ozirajo na
bolečine drugih. Zahteva mirnost, ki ne pozna ne-
varnosti in pomanjkanja.

Začela se je druga vojna, vojna ljudstva, ki
brani svojo lastno nedotakljivost, če že ne lastnega
življenja; ki se ni vdajalo lahkoživim zabavam in
prijetnim mamilom, glede katerih je utrjeno in bo-
vedno močnejše. Nihče ne more ločiti svoje usode
od usode skupnosti, kajti vojna je v prvi vrsti sku-
pek narodov in vdanosti ter vzajemnost nalog in
odgovornosti. Nasprotnik je tisti, ki obljublja raz-
liko med državljani in državljani ter med vladami
in narodi in s temi reči umaga svojo igro. Toda
takšno razlikovanje imamo mi za ničevo in prazno.
Ljudstvo dokazuje svojo zrelost in čast, kadar
ne išče izven sebe vzrokov in zdravi za svoje bo-
lečine, kadar ne poskuša izogibati se stvarim in
se ne sklicuje na olajševalne okoliščine za tisto,
kar je hotelo in sprejelo.

Potrebno je, da vsi poznaajo, grožnje, pogoje
in vzpodbude nasprotnikov, da bo lahko sleherni
po vesti nanje odgovoril. Grožnja je v rušenju,
ki se že uresničuje nad nekaterimi našimi naj-
starejšimi, najlepšimi in najsvežimi mesti. Ob-
ljuba se tiče svobode, za katero naj dajejo poro-
štva vojaške posadke in pravičnost vojaških so-
dišč, o katerih je nasprotnik z vso krutostjo, za
katero smo mu hvaležni, povedal, da jih misli
vsiliti premaganim, kakor da bi še kdo izmed
nas zaradi dediščine preteklosti ohranil slast po
suznosti. Vzpodbujanje pa se nanaša na upor,
kakor da bi se narod, ki je večkrat planil na no-
ge zaradi vojne, mogel sedaj vreti v vdajo. Kajti
to vzpodbujanje pomeni vdajo mesto vdora in za-
sedbe. To edino priložnost nam nudi priložnost
narod, ki ga tudi v vojni vodi trgovska miselnost.

Edino mi smo pravi sodniki o vprašanih
našega notranjega življenja in nismo navajeni
stalno navajati fašizma kot varuha naše časti
in odkli. Čutimo pa danes dolžnost, da vnovič
poudarimo svojo zavest o odgovornosti. Fašiz-
em ni trenutna prikazen, temveč doba naše
zgodovine. Zgodovine pa ni mogoče niti zani-
kati, niti izbrisati. Nihče se je ne more sramo-
vati kot nečesa tujega. Kdor bi fašizem hotel
podreti, nosi njegova znamenja v sebi. Že dej-
stvo, da je ta obsejna vojna zvezana z njegovim
imenom, zadošča, da odmerimo njegov pomen
za bodočnost, ki presega vse sedanje stiske.

Kar se tiče tuje nadvlade, ki grozi Rimu,
pa mi odgovorjamo iz mesta, ki je večno, a ne
zaradi svoje sile, ki je večkrat upadla, pa se
spet dvignila, temveč zaradi svojega poslan-
stva, ki tiči v tem, da mora obvarovati pravi-
len odnos med vero, moralno in pravico. Zaradi
tega se ne bojim bodočnosti. Za sedaj pa zado-
stuje, ako omenimo, da smo v vojni zaradi
pakta, ki zadeva našo vojaško čast in našo na-
ravno zvestobo.

Tisti, ki vabijo, naj se uničimo, so isti ljud-
je, ki so v prejšnji vojni obževali odpada
Rusijo, kjer se je z notranjim izrodopajanjem
posrečilo pripraviti pogoj, ki pojasnjuje, zakaj
so lomili pogodbe. To so isti, ki jutri ne bodo
odpustili Franciji vsega tistega, o čemer danes
ne govorijo, in bodočnosti tega naroda ne bo
težilo samo poraz, temveč tudi vdaja, ki ne bo
rešila niti obvarovala ničesar, kar dejstva do-
kazujejo in bodo še dokazovala. Zlasti pa ima-
mo tu zgled sovražnika, ki je bil premagan in
zapučen in se pod težo ruševin ni samo upiral,
temveč tudi odbil vse razgovore z zmagoval-
cem, ki pa ni zahteval njegove vdaje. Če si
drzne danes predlagati nam, kar je sam za-
vrzel, potem skrbimo, da se njegovo bahanje
ne bo sprejelo v našo sramoto. Jadikovali ne

Vladar in knežinja Piemontska v Livorno

Livorno, 29. maja, s. V Livorno je došel
danes Nj. Vel. Kralj in Cesar, ki je obiskal kra-
je, nad katerimi se je znesel sovražni bes. Kralj
in Cesar se je podal nato v civilno bolnišnico,
kjer je obiskal ranjence zaradi letalskega napada
in je imel za vse besede skrbnega zanimanja ja
voščila. Livornsko prebivalstvo je sprejelo vlad-
darju vroče zahvalne manifestacije.

Livorno, 31. maja, s. Nj. kr. vis. princezinja
Piemontska je nepričakovano dospela v Livorno,
kjer je obiskala ranjence po zadnjem sovražnem
letalskem napadu ter se ljubeznivo zanimala za
usodo vseh posameznikov. Kot vrhovna nadzorni-
ca prostovoljnih bolničark Rdečega križa se je
princezinja zanimala tudi za službo bolničark, ki
so se izkazale z vnuem in požrtovalnostjo. Potem
se je odpravila v mestne predele, ki so največ
trpeli, ter se ustavljala pri prizadetih družinah in
jih s toplimi besedami tolažila. Iz Livorna se je
odpravila v vojaško bolnišnico v Calambroneju in
nalo se v civilno bolnišnico v Pisi.

bomo, ker znamo trpeti, in menimo, da smo na
varnem med svetimi rimskimi zidovi. Ljud-
stva, ki vse tvega in v razrušenih mestih toliko
prenaša, nimamo časa poučevati, ker se zave-
damo, da govorimo narodu, ki ga je sovražna
usoda vedno prisilila, da se je moral boriti do
zadnjega.

Italijanski pohabljenec, mi nimamo moči in
tudi ne namena, da bi naš glas odmeval v na-
sprotnem taboru, pa vendar zahtevamo, da bi bilo
prihranjeno nepotrebno laskanje in cenene žalitve
narodu, ki so mu vsi več ali manj dolžniki; narodu,
ki je znal navzle svoji bedi in revščini tola-
žiti in bogatiti ves svet. Da je prišlo do te vojne
v trenutku, ki ni obetal najboljših pogojev za nas,
je bilo takoj priznano, a že tri leta zamen pričau-
kujejo našega padea. Dejstvo je, da je ta narod
po največji zmagi nenadoma danes ostal trden in
mirnodušen v nesreči, pa naj poreče kar koli kdo,
ki nas ne pozna ali noče razumeti. Ta narod čuti,
da nas ne bodo prav nič poklonili, kar mu gre
po vsej pravici, in da zamen čaka na pravičnost
tistih, ki so dajali lažne obljube, ko se kri iz
skupnega boja še ni posušila. Ne poznajo naroda,
ki spoštujejo samega sebe zato, da bi ga spoštovali
drugi in da bi čutil v stari plemenitosti isto ob-
veznost, tudi če ne bi imel drugih dolžnosti. Zakaj
naš zadnji pastir je plemenitejši kakor pa najno-
vejši kralji, ki jih je posvetilo hrupno bobnanje
po enodnevnih mestih. Dovolj je, da človek vidi
mirnodušnost tega ljudstva, ki sprejema življenje
in smrt z isto vernostjo, s katero mu je narava
dala njegove bajne svetline, njegovi zgodovini
pa velike dogodke ogroženih dežel, ne zato, da bi
lahko videl razliko med bogastvom in plemenit-
ostjo.

V tej vojni, polni nepočakanih dogodkov, se
je izkazalo, da dogodki sledijo višji volji, da je
zgodovina previdnost, kakor je življenje poslan-
stvo, in da bo bodočnost tistih narodov, ki so v
menjavi usodi pokazali manj ošabnosti in več
častitljivosti. Naj bo usoda, ki pritiška s silo na
nas, kakršna koli; bolj ko bo Italija zasovražena
in prizadeta in bolj ko bo prizadeta po žalitvah,
bolj ponosni bomo na svoje ime in prepričani o
svoji bodočnosti.

Govor Carla del Croixa so navzoči pogosto
ustavljali z bučnim odobravanjem, za konec pa je
sledilo silno plaskanje, ki se je še stopnjevalo, ko
je podtajnik stranke Cucco odredil pozdrav Kralju
in Cesarju ter Duceju.

Včeraj so se boji pri Kubanju poglobili

Uspešen nemški napad pri Velišu - Sovjeti so večeraj zgubili 74 letal

Hitlerjev glavni stan, 31. maja. Nemško vr-
hovno poveljstvo objavlja:

Sovražnik večeraj ni nadaljeval napadov proti
kubanjskem predmostju.

Z ostalega vzhodnega bojišča poročajo samo
o delovanju izvidniških in napadalnih oddelkov
poleg uspešnega lastnega napadalnega nastopa
pri Velišu.

Pri napadu oddelka sovjetskih bombnikov na
konvoj v Crnem morju so lovci in letala
vojne mornarice sestrelili vseh 9 napadajočih
bombnikov. Vsega so Sovjeti večeraj izgubili 74
letal. Pogrešamo 7 lastnih strojev.

Hitra nemška bojna letala so napadla večeraj
pristaniška mesta na angleški južni in jugo-
vzhodni obali ter metala bombe velikega ka-
libra na za vojno važne naprave.

V Sredozemlju je uničilo letalstvo v dne-
vih 29. in 30. maja 13 letal, med temi več težkih
bombnikov.

Pri oboroženih izvidniških poletih nad Atlan-
tikom je bil po napadu iz zraka potopljen so-
vražni 4900-tonski tovorni parnik, v letalskem
boju pa sestrelilo eno štirimotorno angleško
letalo.

Berlin, 31. maja. AS. Za sovjetske napade na
vzhodnem odseku kubanjskega mostišča je značilna

velikanska uporaba vojnega gradiva, kar kaže,
da boče sovražnik za vsako ceno izsiliti odločitev. Nem-
ške postojanke napada četa za četo in divizija za
divizijo, poskušajo vdreti v nemške črte, ne ozi-
raje se na velike človeške in materialne izgube. Pri
Krimskaji so boljševiki napadali nemške črte na
tistem mestu, kjer so Nemci uničili en sovražni
vlak, nato pa še mnogo sovjetskih tankov. Tudi na
severnem odseku kubanjskega mostišča je sovraž-
nik napadel in je hotel priti čez reko Kubanj z
mnoгими čolni in splavi, pa je bil prav tako odbit.
V prikaz, kolikšne sile uporabljajo boljševiki na
tem odseku, naj zadošča, da so boljševiki v prvih
treh dneh svojega napada izstrelili 30.000 topov-
skih granat, dočim so sovjetska letala na zelo majh-
nem prostoru spustila skoraj 10.000 bomb. Sovražnik
je uporabljal poleg tega še veliko število tankov,
poljskih topov in metalcev granat. Brez oziira na
veliko neosorazmerje sil so branilci odbili vse na-
pade, na katere so odgovorjali s takojšnjimi proti-
napadi in zadali sovražniku krvave izgube.

Berlin, 31. maja. AS. Skupina nemških letal
je večeraj napadla obale južne Anglije, zlasti pri-
staniško mesto Torquay z bombami vseh vrst, ki so
povzročile veliko škodo ter obširne požare.
Nemški letalci so s krovnim orožjem obstrelje-
vali protiletalske postojanke. Štiri nemška letala
se niso vrnila.

Živahno letalsko delovanje na vzhodu

Berlin, 31. maja. AS. Včeraj so Sovjeti na
vzhodnem bojišču zgubili 35 letal. Od tega je
bilo 23 sovjetskih letal sestreljenih na južnem od-
seku, kamor je osredotočilo svoje delovanje nem-
ško letalstvo. Mogočne skupine strmoglavcev in
bojnih letal so neprestano razbijale zbirališča so-

vražnih čet in železniška središča. Hitra nemška
letala pa so po drugi strani zelo močno in uspeš-
no napadla sovjetske izkrcavalne čolne, zasidrane
na obali pri Temrjuku. 11 takih čolnov je bilo
potopljenih. Druge skupine nemškega letalstva so
napadle železniške cilje v važnem sovjetskem sre-
dišču Krasnodar, kjer je nastalo veliko razdejanje.

Na srednjem odseku je nemško letalstvo osre-
dotočilo svoje napade na sovražno letališče. Na
letališču v Kursku je bilo uničenih več sovjetskih
letal. Lažji nemški bombniki so napadli tudi so-
vjetsko postajo Solotukino in zadeli tamkaj vlak,
natovorjen z municijo. Eksplozija je vlak raz-
nesla. Na severnem odseku so težki bombniki pri
Koboni zadeli veliko petrolejsko skladišče, ki je
zgorelo. Zažgana je bila tudi neka ladja, ki se
je pravkar pripravljala na pot iz tega pristani-
šča. Iz Finske poročajo, da so finski lovci se-
strelili tri sovjetska letala.

»Nemška uganka« vznemirja nasprotnike

Ugibanja anglosaških listov o nemških načrtih

Berlin, 31. maja. Anglosaški propagandisti
so presenečeni, ker razpust tretje internaciona-
le zlasti v nekaterih nevtralnih državah ni imel
pričakovane odmeva. Edenove in Hullo-
ve izjave niso mogle nikogar prepričati o
iskrenosti tega koraka. Na srečo — kakor sar-
kastično pripominjajo nekateri politični krogi
— se je Davies v zadnjem trenutku posre-
čilo izvabiti od Stalina neko izjavo, ki bo ime-
la učinek uspalnega sredstva. Izjavo je dobil
Reuterjev dopisnik. Odslej naj bi vsak prene-
hal dvomiti o resničnosti zgodovinske moskov-
ske odločitve. Izjava rdečega despota je sli-
na razlagi, ki jo je razširila agencija Reuter po
objavi te senzacionalne novice. V tej izjavi je
zanimiva trditev, češ da ta »zgodovinska odlo-
čitev omogoča vsem narodom ustanovitev enot-
ne velike zveze za boj do zmage proti skup-
nemu sovražniku in za skupen ideal.« Stalin je
povedal, kdo je skupen sovražnik: »narodno-
socialistična kuga, ni pa povedal, kaj je »skupen
ideal«. Očitno je to svetovna revolucija, če-
prav Stalin tega ni hotel povedati, tako da si
vsakdo lahko misli svoje. Stalin je čutil po-
trebo povedati, da so vojni in mirovni cilji
Moskve podobni ciljem Londona in Washing-
tona.

V zvezi z vsem tem je zanimiv članek, ki
ga je napisal list »Munchener Neuste Nach-
richten«. Smo že na koncu maja, toda po vseh
bojiščih še razmeroma vlada mir. Boji pretek-

lega tedna, tudi oni v severozahodnem Kavka-
zu, spadajo le v vrsto strateških priprav. Na
eni in drugi strani bi radi utrli svoj prav ob-
rambo ter izvabili od sovražnika njegove na-
mene in načrte. Ni znano, če se je to posrečilo.
Gotovo je, da so vsi sovjetski poskusi ob Ku-
banju žalostno propadli, dočim so Nemci s svo-
jimi zaveznički dosegli znatne krajeve uspehe.
Zbiranje čet na tem ali onem odseku, obširno
letalsko ogledniško delovanje in podobno ni
pomagalo sovjetskemu vrhovnemu poveljstvu
pri rešitvi tega, kar imenuje »Krasnaja Zvez-
da« nemška uganka« dočim je nemško povelj-
stvo spoznalo, da je sovražnik popolnoma zme-
den in zelo nervozen. Sledovce te nerazve-
zanosti tudi pri anglosaških člankarjih, ki se
vsak dan sprašujejo, do kakšnega presežanja
bi utegnili priti v letošnjem poletju. Nobene
domneve ni mogoče izključiti. Prevladuje me-
nje, da smo na predvečer velikanske spopada
med dvema gigantskima vojskama in da bodo
prvi napadli Nemci. Ali se bodo Sovjeti lahko
uprli novemu sunku protiboljševiških armad?
Ali se bodo poslužili taktike elastične obram-
be, ali pa bodo sprejeli borbo? In če bodo spre-
jeli borbo, ali jim ne preti nevarnost uniče-
nja kakor poleti 1941. Kakšen je uspeh splošne
mobilizacije za totalno vojno in kako so obo-
rožene nove Hitlerjeve armade? Ti vprašaji
kažejo, da je postala »nemška uganka« že pra-
va obsedenost.

Madžarska ostane zvesta osnim silam

Budimpešta, 31. maja. AS. Madžarski listi
objavljajo govor ministrskega predsednika
Kallaya na zborovanju vladne stranke in na-
glašajo solidarnost madžarskega ljudstva s po-
litiko osnih sil. Listi v svojih uvodnikih eno-

glasno ugotavljajo, da je daljnovidna politika
Duceja in Hitlerja zajela izvedbo boljševiš-
kih ofenzivnih načrtov proti Evropi ter tako
rešila tudi neodvisnost Madžarske, katere je
bila ogrožena od moskovskega imperializma.
»Magjarske« piše: Mi smo ponosni na solidar-
nost evropskih narodov v borbi proti boljšev-
izmu in mi si ne moremo drugače zamisliti
bodočnosti naše države kakor ob strani osnih
narodov. Naša zvestoba do Italije in Nemčije
je temeljni kamen madžarske zunanje politike.
Madžarsko ljudstvo ve, da so le voditelji Italije
in Nemčije pomagali Madžarski na poti obno-
ve, po nepravilni trianonski pogodbi. Zato so
prazni naporji sovražne propagande, ki bi rada
spravila Madžarsko s poti, katero si je sama
svobodno izbrala. Madžarska ostane na svojem
mestu, zvesta dani besedi in odločena ostati ob
strani osnih narodov v sedanjih trdi borbi.

Pet angleških topničark potopljenih

Lizbona, 31. maja AS. Angleška admiralite-
ta je sporočila, da je bilo 5 angleških topni-
čark potopljenih pri bitki med lažnimi angle-
škimi in nemškimi edinicami pred Dunker-
queom. Na eni teh topničark se je nahajal tudi
poveljnik angleških sil, ki so se spopadle z
nemškimi silami, poročnik bojne ladje Richards.

Angloamerikanci zgubili 67 letal v dveh dneh

Berlin, 31. maja. AS. Na pristojnem vojaškem
viru izjavljajo, da so Angleži sami priznali izgubo
33 bombnikov pri napadu na Wuppertal. Če temu
številu dodamo še 34 angleško-ameriških letal, se-
streljenih 29. maja nad zasedenimi zahodnimi po-
krajini in Sredozemljem, je sovražnik v dveh
dneh izgubil 67 strojev, večinoma štirimotornikov.
Poleg materialne škode je ta izguba oropala so-
vražnika skoraj 500 članov letalskega osebja.

Japonska vojna mornarica dobila nove ladje

Tokio, 31. maja. AS. Japonska mornarica je
dobila nekaj novih vojnih ladij najnovejše vrste.
Objavljene so bile slike najnovejše japonske oklep-
nice, ki je pred kratkim stopila v službo in ki je
močnejša kakor nova ameriška oklepница »Iowat«.

Švedski nauk Churchill

Stockholm, 31. maja. AS. List »Dagbladet«
ima kratko poročilo z naslovom »Osel in laže«. »Da-
gesposten« piše v zvezi z zadnjimi Churchillovimi
izjavami: Angleški ministrski predsednik, mnogo-
stranski in poučen gospod, je v svoji izoblikovani
govorniški eleganci primerjal Italijo z oslom. Nihče
ne dvomi, da je imel Churchill priložnost izražati
se kakor oslar na otoku. Italijanski osel, ki ima
trden značaj, pogum in inteligenco, in ki ima tudi
mного večjo civilizacijo kakor angleški buldog,
ima tudi tako dober spomin, da ni pozabil, kako je
bilo s tistimi, ki so zaupali Churchillovim lažem.

Angleži bodo prejeli zaslužen kazni Seznam uničenih ali poškodovanih nevojaških ciljev v Nemčiji

Berlin, 31. maja. AS. Podpredsednik angleške vlade Attlee je 27. maja izjavil, da niso resnične poročila, češ da angleški bombniki na alepo spuščajo svoje bombe na Nemčijo, marveč, da zadevajo vojaške cilje, ali take cilje, ki koristijo nemškemu vojnemu gospodarstvu. Pristojni nemški uradni krogi ugovarjajo tej trditvi izjavljajoč, da lahko izjavijo prav nasprotno in v ta namen objavljajo časovno zaporedni seznam vseh do sedanjih angleških napadov na Nemčijo. Iz tega seznama se da ugotoviti, da so angleške bombe do 25. maja 1943 zadele številne, izključno civilne stavbe, kakor 191 hiš, ki so popolnoma uničene, 920 pa težko poškodovanih. Uničenih je nadalje 108 bolnišnic, 231 pa težko poškodovanih; 133 cerkev uničenih, 490 težko poškodovanih. K temu pride še uničenje velikega števila stanovanjskih hiš in narodnih spomenikov. Isti krogi naglašajo, da je bilo samo v Kölnu popolnoma uničenih 31 cerkev, med njimi nekaj najstarejših in najbolj znanih v Nemčiji. Tudi v Mainzu in v drugih antičnih mestih jugozahodne Nemčije so bili uničeni številni spomeniki velike zgodovinske in umetniške vrednosti. Nato ravaja seznam nekaj središč južne Nemčije, kakor Monako, Nürnberg itd. Tudi severna Nemčija je pretrpela veliko škodo. Uničene so bile številne zasebne hiše in narodni spomeniki, pa tudi cerkve imajo veliko umetniško vrednost. Znano je, da je bila v Berlinu uničena znana cerkev sv. Hedvige in drugi posvetni spomeniki. Tukajšnji krogi za-

gotavljajo, da bo prišel dan maščevanja. Sovražnik bo pričakal kazni, kakršno zasluži.

Berlin, 31. maja. AS. Nemški listi še zmeraj z ogorčenjem ugovarjajo trditvam angleških uradnih krogov glede vojskovanja angleške letalske sile, ki je docela strahovalno. List »Börsenzeitung« pravi, da so Angleži popolnoma pozabili na izjave angleškega letalskega ministra, ki je v govoru 18. novembra 1942 dejal, da bo moralo nemško prebivalstvo nujno čutiti hude posledice letalskega bombardiranja. »Celotni uspehi, ki jih lahko dosežemo s takim vojskovanjem,« je dejal Sinclair, »popolnoma opravičujejo sedanjo politiko strahovalnih napadov proti Nemčiji.«

Nemški list nato našteva vrsto takih izjav in trditve raznih angleških ministrov in poveljnikov oboroženih sil, ki bi jih v Londonu zdaj radi zanikovali ali prikrivali. List »Völk. Beobachter« pa pravi, da je strahovalne angleške letalske napade mogoče ustaviti samo s še bolj krutimi in čini vojskovanja. Glasilo narodno-socialistične stranke dostavlja, da nemški narod že zdaj vidi obrise in razvoj letalske vojne, kakršno so hoteli in sprožili Angleži in Amerikanci.

Tudi »Deutsche Allgemeine Zeitung« svari angleške in ameriške letalske razbojnike, da bodo nekega dne priče takega maščevanja, ki jih bo spravilo do grenkega obžalovanja, da so vztrajali v divjaškem uničevanju evropskih onikanih sredstev, a tedaj bo prepozno.

Sovjetska podmornica potopljena

Berlin, 31. maja. AS. Lažje enote nemške vojne mornarice so v Finskem zalivu potopile sovjetsko podmornico, ki je pred kratkim prišla v to vodo. Najprej so jo z globinskimi bombami prisilile na površje, nato pa jo s topovskimi zadetki poškodovali in potopili.

Uspešno čiščenje v Hercegovini

Zagreb, 31. maja. AS. Italijansko-nemške čete so v sodelovanju s hrvatskimi oddelki izvršile obširno policijsko čiščenje v goratem predelu Hercegovine. Navzile neugodnim vremenskim razmeram in odporu partizanskih skupin, ki so se zakopale v zelo nedostopne kraje, se vsak dan trgajo upornikom iz rok nove vasi in ni daleč dan, ko bodo te tolpe popolnoma uničene. Partizani, ki imajo nad vse krvave izgube, prepuščajo italijansko-nemškim četam znatne količine orožja vseh vrst in streliva. Med najbolj omembe vrednimi uspehi je važen posebno tišči, pri katerem je bila zajeta skupina

voditelj raznih komunističnih tolpe. Domače prebivalstvo, ki se po begu upornikov lahko vrača v svoje hiše, veselo pozdravlja italijansko-nemške čete. Naravnost navdušene manifestacije je povzročil prihod osvobodilnih čet v številne muslimanske vasi, proti katerim se je uničevalni bes upornikov najbolj razdirjal.

Napad na Cithagong

Tokio, 31. maja. AS. Japonska letala so 29. maja napadla angleško letališče v mestu Cithagong in uničila 14 letal od 20 lovcev, ki so napadli japonska letala, na letališču pa so uničila še 10 nadaljnjih strojev. Japonska letala so bombardirala in zažgala tudi važne letališčne naprave. Ena japonska letala se ni vrnilo.

Izredni kredit za turško obrambo

Ankara, 31. maja. AS. Poslanska zbornica je odobrila kredit 120 milijonov turških lir za narodno obrambo.

O kurjih tatovih in njih nepopolnosti

Prav za prav kurji tatovi niso toliko vredni, da bi jim posvečali kaj več vrstic, a ker se njihovo število tako množi, je prav in primerno, da ljudstvo vsaj malo opozorimo nanje. Morda imajo doma družinski slavlje, pa bi na tak način radi razpoloženje še povečali, morda pa jim je tak način preživljanja samo prva stopnja njihove skrbi za boljše počutje. Mislimo namreč, da skušajo tu pa tam prodati ukradeno blago ter tako poceni priti do denarja, ki ga potem že uporabijo po lastni uvidevnosti in iznajdljivosti.

Običajno imajo povsod kokoši zastražene, da ne pridejo nepoklicani do njih. A zgodilo se je že, da tudi pes, kot najboljši varuh človeške imovine, prav nič ni prispeval k obrambi lastnikov imovine. Malenkostno lajanje je bilo vse, kar pa nikakor ne zadostuje. Navsezadnje bi človek še mislil, da se zlikovci najprej s psom sprizajajo, nato v njegovem okrilju izvršujejo svoj nečeden posel.

Zato marsikaj priložnosti tat ali tat iz nje poskuša svojo srečo najprej pri nemih stvareh odnosno pridelkih: ti ga poleg vsega še čakajo, nič se ne protivijo in če so že zreli, se jim morda celo dobro zdi, da jih je nekdo vzel iz naročja matere zemlje. Seveda se bo lastnik naslednji dan pritoževal: takrat naj bi prišel, ko smo kupovali semena in sadike, ko smo sadili in v potu svojega obraza skrbeli za svoje življenje. Takrat naj bi prinesel tak brezčuten svoj prispevek, takrat naj bi vložil vsaj nekaj dela in napora v poljsko delo, pa bi človek danes mirno potrpel, če bi mu odstopil gotov delež. Tako pa... najprej se gre gospoda, zdaj bi pa rad na lepem postal glavni lastnik.

Vremenska napoved: 1. junija, (torek) spremenljiva oblačnost, vetrovno, toplo, možnost manjših krajevnih padavin.
2. junija, (sreda) isto.

Na posameznih obdelovalcih je, da skušajo po lastnih močeh preprečiti takšno zlorabo. Kaj bo šele jeseni, ko bo »nadebudna« mladina z združenimi močmi »rabutala« sadije! Pri tako podjetnih vzgojnikih se bo lahko marsičesa naučila preko poletja, tako da bo jeseni že zelo izkušena in jo bodo starejši pošiljali po konstanti v ogenj brez vsake bojazni na neuspeh.

Baje jih še sram ni, če jih človek zaloti. Tako oholo in zadirčno se obnašajo, da bi na vsezadnje mirnega opazovalca še prepričali, da imajo oni prav in da je resnični lastnik ali obdelovalec tisti, ki krade in posega v njihove pravice. Da bi se z njimi prepirali, niti enemu obdelovalcu ne pade v glavo, ker je zaman vsaka beseda in dober nauk. Rajši potrpe in si mislijo: pa imej, če si že sunil, teknilo ti najbrž ne bo. Če ti pa bo, si pa popolnoma otopel in ti ni več pomoči. Vsaj jaz te ne bom mogel spreobrniti. Bržčas boš sam prišel do spoznanja, da si napak ravnal in da ni bilo lepo, kar si storil.

Da bi se obračali na kurje tatove s kakšnim pozivom na poboljšanje, bi bilo vsekakor nesmisel. Če jim je že koža postala podplat čez in čez, je njih notranjost še bolj trda in nedovzetna; vsak poskus bi bil torej zaman. Če jih ne bo že ozdravil čas in morda spravil na bolj pametno in koristno pot preživljanja, se bodo prej ali slej znašli v »sluknje«, ki jim bo nudila zadnjo priliko za spremembo naziranja o pravicah zasebne lastnine.

Opozorilo konzumentom

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino obvešča vse potrošnike mesta Ljubljane, da si bodo v mesecu juniju lahko nabavili na odrezek B 100 gr kondenzirane paradižnika, in sicer pri sledečih trgovcih: A. Sarabon, J. Verlič, I. Jelačin in Nabavna za druga uslužbenec drž. železnice.

Visoki komisar sprejel zastopnike iz Perugie

Ljubljana, dne 29. maja 1945-XXI.

Visoki komisar je v vladni palači sprejel župana in člane občinskega sveta iz Perugie, ki jih je spremljal začasni poveljnik divizije alpskih lovcev. Visoki komisar se je z njim pristržno razgovarjal.

Predstavnštvo Perugie v Ljubljani

V Ljubljano je prispelo predstavnštvo starodavnega italijanskega mesta Perugie ter je v soboto, 29. t. m. ob 9.30 perugijski župan g. Agostini z dvema mestnima svetovalcema v spremstvu generala g. Magliore Pernija v mestni hiši obiskal ljubljanskega župana generala Leona Rupnika. Predstavnštvo slavne Perugie je pozelel dobrodošlico župan general Rupnik v spremstvu generalnega tajnika Franca Jantgaja, načelnika finančnega oddelka dr. Grošlja in svojih tajnikov. Župan Perugie je izrekel pozdrave Perugie županu in ljubljanskemu prebivalstvu ter posebno podarjal prijazen pozdrav Ljubljani. Z velikim zanimanjem je obduoval slikovito magistratno dvorišče s kipi italijanskih kiparjev Robbe in Tolmesingerja, prav pohvalno se je pa izrazil tudi o delih slikarja Ivana Vavpotiča in slikarice Ivane Koblice v velikih dvorani, naposled si je pa predstavnštvo z velikim zanimanjem ogledalo model Emone in model Valvasorjeve Ljubljane. V spomin na prijateljski obisk predstavnštva mesta Perugie je župan general Rupnik izročil perugijskemu županu medaljo mesta Ljubljane. Po pristrnem razgovoru se je predstavnštvo ljubljanskega poslovalo. Ob 11 je župan general Rupnik s svojim osebnim tajnikom predstavnštva mesta Perugie vrnil obisk s prošnjo, naj sporoči prebivalstvu Perugie najtoplejšo pozdrave Ljubljane in s pristrčno željo po čim prejšnjem svidenju.

Nov čas zatemišča

Po odloku Visokega komisariata je s 1. junijem določen nov čas zatemišča: zjutraj ob 4.30, zvečer ob 22.

»Prima linea« št. 30

Zadnja številka tedenskega glasila Zveze borbenih fašijev prinaša pomemben komentar o razpustu kominterne. Zaupnica ženskega fašija opozarja na zbiranje prostovoljnih prispevkov za vojake v smislu poziva Generalnega Tajnika Stranke Scorse. Tudi to pol prinaša tednik nekaj drobnih novic pod naslovom: »Partizanske bedestoe«. Poučni so članki o liberalizmu in o versajski mirni pogodbi. Poseben članek razpravlja zlom bivše Juoslavije. Na tretji strani so članki literarne vsebine. Četrta stran je vsa posvečena GILL-u in njegovim organizacijam in športnim tekmam, ki so bile pred nedavnim za ljučene. Slede običajna poročila o delovanju Zveze borbenih fašijev v Ljubljani in pokrajini, na zadnji strani pa je med drugim poučen članek o romunskem petroleju. Kakor vedno, je tednik lepo ilustriran.

Razpis izpraznjenih mest pri godbi policijskega zbora

Z Ducejevim dekretom je razpisanih 23 praznih mest v številu godbenikov policijskega zbora P. S. Dekret prinaša vrsto izpraznjenih mest ter natančne pogoje, ki jih potrebuje kandidat za naslovitev prošnje.

Ustavitev dnevnika »Jutro«

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je — upoštevajoč Kraljevi ukaz z dne 3. maja 1941-XIX zaradi tega, ker je dnevnik »Jutro« v Ljubljani v številki 114 z dne 20. maja 1945-XXI v dnevni kroniki objavil novico, s katero neprimerno spominja obletnici smrti znanega upornika, ki je bil ustreljen — smatral za potrebno izvesti proti omenjenemu listu primerno sankcijo in ukazal, da se list »Jutro« ustavi za dneve 2., 3. in 4. junija. Kvestor je pooblaščen, da izvrši ta ukaz, ki bo objavljen v Uradnem listu za Ljubljansko pokrajino.

Drobne gospodarske

Angleški vojni stroški. Angleško zakladno ministrstvo je zaprosilo parlament za odobritev nadaljnje ene milijarde funtov za vojne stroške. S tem bi narasli vsi dosedajni vojni stroški na 15 milijard funtov. Novi kredit naj bi kril izdatke za tri mesece. V proračunu je bilo letos

Ivan Kologrivov:

Duh in cilji komunizma

Tak je boljševik in do pičice tak je boljševizem, ki ga vsepi v dušo. Strahotna bolezen, ki ima dve stopnji, dobo razkroja, ki ga boljševiki imenujejo »osvojenost«, in dobo okamenitve, ki jo nazivajo »razredno vzgojo proletariata«. V prvi dobi se duša znebi svojih vez. Človekova duša se spremeni v neke vrste glino, v brezoblično mehanico vseh mogočih strasti in nagonov. V zadnji dobi, ko po trepetu in bedi dospo do skrajne obupanosti, se človek popolnoma podvrže. Je premagan in strdi, da oropan svojega človečanstva po nagonih, bedi in strahu, po treh velikih klavirurah, ki jih boljševizem uporablja, da svira za svoj strahotni ples.

Je li torej to res boljševizem, ali pa se za njim skriva še kaj drugega? Ali ima razen svojega naravnega obraza neko podobo, ki naravno presega ali jo celo določa? To so vprašanja, na katera je le tako mogoče odgovoriti, če najprej doumemo ono razmerje, ki vlada med Bogom in boljševizmom.

Kaj torej sodijo boljševiki o Bogu? Ali so res brezbožniki ali niso?

Čeprav zveni popolnoma nesmiselno, moram vseeno trditi, da boljševiki — s tem mislim seveda vodilna glavna gibanja — niso kratko in malo brezverni.

Za ljudstvo imajo svoj nauk, in ta je borbeno brezboštvo s svojim geslom: »Vera je opij za ljudstvo«. Sami za sebe pa imajo po njih lastnem pričevanju nek drug nauk. Tako izjavljajo, kadar se znajdejo med zaupnimi tovariši, da nek duh in Bog mora biti. Pomemben nemški boljševik je dejal Aleksandru Deibnerju, nekaku znane komunistke Klare Zetkin: »Ne vem, kaj prav za prav predstavlja ona skrivnostna sila, ki jo čutimo, da z nami deluje. Vedno sem pri naših prireditvah in zborovanjih začutil nekoga navzočega, ki ni bil moj jaz. Ta sila je nekak skrivnostni glas, ki nam pripetava, kaj naj storimo, ki nas vse navdaja s istim duhom in vse združuje. Mi nikakor nismo ateisti, smo pa proti Bogu. V boljševizem avetu mora vera v Boga vedno ostati, da ostane tudi borba proti Bogu.« (Izpovedi Aleksandra Deibnerja, lastnorčno navedene. Rokopis v arhivih Mednarodne zveze (Entente internationale) proti Tretji internacionali v Zenevi.)

Te besede se docela ujemajo z besedami očetla boljševizma, Lenina. »Jaz sovražim Boga kakor osebnega sovražnika«. Prav res, proti nekemu, ki zanikujem njegovo bivanje, ne morem gojiti osebnega sovraštva. Boljševiki so ljudje, ki Boga poznajo in ki se mu upirajo z vsemi močmi svoje zavesti, svoje volje in svojega razuma.

V tem se dotaknemo najglobljeje jedra boljševizma, ki nam ga na en mah odkrije vsega z vsemi njegovimi deli in pojavi. Nič drugega kakor sam Anatolij Lunačarski naj nam v svoji knjigi »Religija in socializem« razodene to pretresljivo odkritje. Ono silo, ki nemški komunist njene bista ni poznal ali ni hotel označiti, imenuje z njenim pravim imenom.

Lunačarski je bil do svoje smrti komisar za ljudsko izobrazbo. Zato ima njegova izpoved takorekoč poluraden značaj:

»Karl Marx se je postavil na satanovo stran. Tajil je pravičnost in je razvijanje gospodarskih sil človeške družbe priznaval za edino pravo načelo, za edino opravičenje, za edino pol. In zato se postavila satan na čelo naših vrst.«

Podobno izjavo je najti tudi v knjigi Ivana Soloneviča »Izgubljenost«:

»Ali bi mogel verovati v tak nesmisel kakor je satan?«, je dejal 1933 avtorju profesor matematike Avdejev. »Nikoli nisem bil veren, kakor večina ruskih izobražencev, a danes verujem v satana. Verujem, ker sem ga videl, ker ga vidim. To mi ni nikaka popovska balva, to je realnost, znanstvena realnost.« (Ivan Solonevič, Die Verlorenen, Essen 1937., str. 393.)

Zares trdijo mnogi ruski psihiatri — kajpada le v zaupnih krogih —, da bi se mnoge duševne bolezni, pred katerimi zdravniška znanost stoji brez moči, dale razložiti z resnično obsedenostjo, »seveda če bi sploh mogla biti«. Spoznavajo torej kneza teme, velikega nihilista iz pekla, na slasti, ki jo ima ob razkrajanju in življenje hoče le zato, da more povzročati muke.

(Dalje.)

za vojsko predvidenih 4 milijarde funtov od 4,9 milijarde funtov skupnih državnih izdatkov. Sedaj navajajo, da znašajo dnevno vojni stroški Anglije 15 milijonov funtov, dočim so pred pol leta znašali 12 milijonov funtov dnevno.

Nemški državni dolg je znašal dne 31. marca letos (v oklepajih podatki za 31. december 1942) v milj. mark: višeti dolgov 103.528,5 (95.973,8) in fundirani dolg 92.087,1 (87.623,7).

Najnižjo plast pa je tvorila ogromna masa kmetov, ki je štela več desetlin milijonov duš. Koncem XIX. stoletja je kmečki sloj obsegal 80% vsega ruskega prebivalstva. To je cariji bilo dobro znano. Imela je torej popolnoma pravi in je v tem sloju videla pravi narod, ki je določal politični in moralni obraz dežele. Vse kar so ji pripovedovali o »dobrem mušičku« in kar je povzela iz klasičnih ruskih pisateljev, je še povečalo njene simpatije do tega sloja. Zdelo se ji je, da dobro pozna duševnost teh ljudi, ki so bili ponižni in razumni, globoko mistični in verni, prežeti s preprosto in gorečo vero ter popolnoma vdani carju, ki je zanje bil učlovečen Bog na zemlji. Ta idealna slika mušičke se ni rodila v caričini domišljiji. Ustvarila jo je ruska književnost XIX. stoletja. Ohranila jo je konservativna stranka, ki je bila na oblasti za časa Aleksandra III. Pozneje jo je prejela liberalna stranka kkaor tudi skoraj vsi intelektualci. Nikakor pa ne revolucionarji, bo rekel kdo. Toda ali prav Tolstoj, ki so ga revolucionarji povzdigovali do neba, opeval tega preprostega in razčepanega mušička kot vzor vseh človeških in krščanskih kreposti? Če je on iz tega izvajal drugačne posledice in postavljaj tega idealnega kmetla proti evropski civilizaciji, je tudi carica imela pravico, da je na podlagi te predstave, ki jo je smatrala za resnično, izvajala posledice, ki so bile ev skladu s sliko, ki jo je imela o Rusiji.

Verska miselnost kmetov je po njenem mnenju bila nerazdružno zvezana z iskreno vdanostjo Gospodovemu mušičku. Deloma je to bilo res. Toda vsa masa kmečkega ljudstva ni bila istorodna in je imela želje in potrebe, o katerih carica ni niti slutila. Niti malo ni poznala ruskega podeželskega življenja. Ni vedela pod kakimi

34 vplivi je bilo to ljudstvo, ker ji je bila popolnoma poznana zgradba dežele in njeno notranje življenje. Nisi mogla niti misliti, da je krasna slika, ki jo je predstavljala lepo urejena piramida, samo varljiv privid.

2. Resničnost.

Absolutna oblast »Gospodovega mušičke«, v katero je verovala carica je v resnici bila samo senca. Pol stoletja prej je Nikolaj v trenutku nerazpoloženja, takole označil položaj: »So ljudje, ki mislijo, da vladam jaz. V resnici vlada Rusijo deset tisoč uradnikov.« In res se je za časa njegove vlade moglo reči, da je državo vodila birokracija, ki je imela kot krono carja. Za časa Nikolaja II. je še vedno vladala birokracija, vladar pa ji je bil samo še orodje in simbol. Pripomniti moramo, da je napačno naziranje, ki ga je imela carica o vladi v Rusiji, bilo razširjeno tudi v inozemstvu. Ljudje so si predstavljali, da vlada deželo vsemogočen car, čigar volja je vsem zakon. Dejansko pa je doba despotizma, ki ee je v Rusiji začela s Petrom Velikim, trajala nekaj več kot eno stoletje, že prešla. Juridična podlaga političnega položaja dežele je elonela na temeljnih zakonih, ki so izjavljali, »da vladajo rusko carstvo zakoni, ki jih je izdala autokratska oblast. Toda autokratska oblast je samo potrjevala zakone, ki jih je sestavil Carski svet. Temu svetu so ministri predložili zakonske predloge; ta jih je proučil in predložil carju v potrditev. Res je car lahko izbral med različni predlogi in nikakor ni bil prisiljen da bi potrdil mnenje večine. Dejansko je bil skoraj vedno dobila carjev pristaneke večina. Sicer pa drugače ni moglo biti, ker je Svet predložil poročilo, ki je že naprej ovrglo vsak ugovor. Lahko si predstavljamo, da se car ni upiral tem predlogom, ki so bili tako skrbno pripravljani, razen če je šlo za kako zadevo, ki je zbujala njegovo posebno zanimanje. Res je, da je člane Sveta izbral car osebno in je zato bilo lahko doseči, da je večina soglasna z željami carja samega. Toda tudi ta izbira je bila omejena, ker so v ta Svet mogli biti pozvani samo najvišji civilni in vojaški uradniki. Kandidati, ki so bili določeni za to častno mesto, so že vnaprej vedeli, da bodo imenovani in njihovo imenovanje ni nikogar presenetilo. Redke izjeme so samo potrjevale pravilo.

Podali smo te podrobnosti, kajti tako homo lahko bolje razumi pomen ustavnih reform, ki so bile izrgane Nikolaju I. okrog

eredine dobe njegovega vladanja. Pojasnjujejo nam tudi dejstvo, da je autokratska oblast bila bolj simbol kot pa resničnost. Ruski sistem vladavine koncem XIX. stoletja je predstavljal sliko vladarja brez dejanske oblasti, na katerega pa so se nagromadile vse odgovornosti. K njemu je bila usmerjena vsemogočna birokratska hierarhija in v njegovem imenu so e izdajali vsi odloki. A to še ni dovolj. Podpisovati je moral vse še tako malo pomembne upravne odredbe, vsa najmanjša imenovanja in dovoljenja. Kot najvišji poveljnik vojske je moral podpisovati celo štešnikom dovoljenje za poroko in dopuste! Car je s tem podpisovanjem imel ogromno dela. Ti podpis so postali carjeva formalnost, ki pa je predstavljala dvojno zlo. Predvsem je pomen carjeve potrditve izgubil na pomenu, na drugi strani pa je ta podpis utrjeval domnevo, da je izrecen izraz vladarjeve volje. Autokracija je torej obstajala le na videz, dejansko pa jo je omejevala vsemogočnost birokracije. Ta način vladavine je temeljil na videz na najbolj popolni zakonitosti, ker je edino le carjev podpis dajal zakonito moč odlokom, ki so bili sprejeti brez njega.

V vsem te mso bila teoretična vprašanja, o katerih so razpravljali najboljši pravniki (v tej dobi jih je v Rusiji bilo lepo število). Nas pa tukaj zanima dejstvo samo z vidika carice Aleksandre. To kar smo do sedaj pojasnili, zadošča kot dokaz, da se je prav lahko varala o vlogi, ki jo je imel njen soprog. Dejansko ureditev države ji je bila vedno neznana. Bilo je že mnogo, če se je po dolgih letih vsaj nekoliko znašla v zapletenem upravnem ustroju. Ker pa so bili vsi ti ustroji usmerjeni proti carjevemu podpisu, ee je vživela v prepričanju, da je carjeva volja glavni temelj vsega življenja v državi. Ta misel se je popolnoma skladala z njeno versko vznesenostjo in z neizbrisnimi vtisi kronarja. Videla je svojega »oprognega« polnega dobre volje, popolnoma vdanega svoji domovini in vsega prevzetega skrbi za njen blagor. Iz tega je sklepala, da more tak vladar biti edino pravi sodnik na vseh poljih. Sicer pa ali ni njegovo poslanstvo bilo sveto? Ali ni z mušičkem ob kronanju prejel posebnih milosti, ki so razsvetljevale njegovo voljo? Ker je videla, da se na videz nič ni storilo brez njegovega privoženja in je povsod slišala govoriti o njegovi vsemogočnosti, ee je polagoma uverila, da je vladar mogel storiti ne samo vse kar je hotel, ampak vse, kar se mu je zljubilo...

Zmagoslavna pot Marije Pomagaj na Rakovnik

25.000 Ljubljančanov je v spokorni procesiji spremljalo Marijo Pomagaj po ljubljanskih ulicah in se je pred njeno milostno podobo posvetilo

Ljubljana, 31. maja.

Še vedno smo pod vtisom veličastnih pri-zorov, ki so se nam nudili včeraj ob velikih Marijinih pobožnostih. Velikanske množice Ljubljančanov in okoličanov so oblegale ljubljanske župne cerkve že od prvih popoldanskih ur ter nestrpnost čakale začetek procesije na Rakovnik. Ljubljana je dobila čisto posebno obličje. Ode-la se je v praznično oblačilo ter hitela častiti Marijo, vsa nestrpna, da čimprej zazre milostno podobo Marije Pomagaj. Okrog dveh popoldne so se v glavnem ljudje že zbrali za procesijo, nakar so se začeli pomikati dolgi spre-vodi, vsi proti Dolenjski cesti. Največja gneča je bila pred stolnico, kjer so ljudje čakali, da vidijo milostno podobo Marije Pomagaj. Podoba so prinesli ob treh iz stolnice bogoslovci na nalašč za to pripravljeni nosilci, obdano s cvetjem, še bolj pa z vročimi vzdihli in solzami. Ko se je Marija Pomagaj pokazala na ulici, se je slišalo po vsej okolici le jokanje.

Nad dve uri dolg sprevod

Nato je začela Marija svojo zmagoslavno pot na Rakovnik. Nekaj procesij je že hitelo pred stolno v dolgih in nepreglednih vrstah. Za stolno procesijo so spet sledile druge in še druge. Dve uri in pol je trajal mimohod procesij preko Karlovskega mostu, pretrgan za kratko časa le na prelazu zaradi prihoda vlaka.

Udeleženci pri procesijah so celo pot molili ali peli nabožne pesmi. Povsod je vladal vzoren red in mir, velika zbranost in pobožnost. Udeleženi so bili pri procesijah vsi ljubljanski sloji: od najbolj uglednih pa do najbednejših, vse je hitelo k Mariji, v duhu spravnosti in spokornosti.

Veličasten pogled na zbrane množice

Veliki prostor na igrišču Korošana na Rakovniku se je ob pol štirih že začel polniti z množicami. Neprestano so prihajale nove skupine in načrtno izpolnjevale prostor na igrišču. Približno ob šestih so dospele zadnje vrste frančiškanske procesije, ki je šla kot zadnja. Med tem časom pa so ljudje v areni peli in molili. Sredi arene so bili nameščeni zvočniki, ki so omogočali najnujnejša navodila ter prenašali petje in cerkvene obrede. Krasen je bil pogled na množico, ki je popolnoma napolnila veliki prostor. Na levi strani nežne barve ženskih oblačil, na desni pa temna gmota moških udeležencev.

25.000 ljudi v areni

Okrog šestih se je prihajanje množic v areno zaključilo in združeni ljubljanski zbori so zapeli pesem, ki se je prvič pela takrat, ko je bila podoba Marije Pomagaj kronana. Zbor-no petje je odmevalo po vsem prostoru in se razlivalo tja daleč po golovških gozdovih ter po širnem Barju.

Množica, ki se je zbrala v areni, je prav na tesno napolnila ves prostor in še ob straneh je stalo veliko ljudi. Z gotovostjo se lahko računa, da je bilo v areni navzočih vsaj 25.000 ljudi.

Zastopniki oblasti pri slavnosti

Med množico smo sedaj opazili tudi odlične zastopnike oblasti, ki so se udeležili pravne pobožnosti, predvsem Visokega komisarja Eksc. Graziolija, Poveljnika Armadnega zbora Eksc. Gambaro, Zveznega tajnika Orlandinija, ljubljanskega župana Rupnika, Poveljnika divizije Ruggera in vicekvestorja Ferranteja. Vsi ti so prišli, da skupaj z ljudstvom, ki jim je izročeno v varstvo, počaste mogočno Kraljico. Visoke goste je po končanih obredih pozdravil škof dr. Gregorij Rožman.

Govor ljubljanskega škofa

Ob šestih, ko so bile množice že popolnoma strnjene, je spregovoril ljubljanski škof dr. Gr. Rožman. Prišel je na čelo stolne procesije in nesel spokorni križ. Za njim je šla njegova duhovščina, nato šole, ustanove itd. Zdaj stoji na vzvišenem odru, zvočniki prenašajo njegovo besedo, ki se vsa topi ob pogledu na podobo Marije, in ogenj, ki vre iz njegovega srca, hiti tudi v duše tisočev vernikov, in vsa srca so naenkrat postala nenavadno gorka, oči so se orosile, v areni se sliši ne več pritažen, temveč glasen jok.

Ob koncu govora se je vsa množica glasno

izgovarjaje besedilo posvetila Srcu Marijinemu in goreče klicala nase mogočno Marijino zaščito.

Množica pozdravlja Marijo

Tedaj je prinesla duhovščina Najsvetejše iz rakovniške cerkve. Škof je podelil z Njim blagoslov, nakar se je slovesnost začela zaključevati. Med neprestanim petjem in molitvami se je začela razvijati odhodna stolna procesija s škofom na čelu, ki je spet vzel spokorni križ v roke. Tedaj pa je prišlo do najbolj ganljivega trenutka. Ko so množice videle, da so bogoslovci vzeli Marijino podobo z vzvišenega prostora na odru in jo postavili zopet na nosil-nico, je v areni znova zavladal jok in tisoč in tisoč rok je spontano začelo mahati z belimi

robci svoji Kraljici, tako da se je zdelo, kakor da pada v obliki belih cvetov božja milost na vse zbrane. Bil je to nepozaben prizor.

Ob odhodu se je zopet razvila procesija, ki je sedaj šla nazaj po Streliški ulici. Spremljala je Marijino podobo v stolno cerkev, kjer je milostna podoba bila nato postavljena na prvi oltar na desni, nasproti oltarju sv. Rešnjega Telesa. S tem se je velika slavnost zaključila in vsakdo je prinesel domov nepozaben vtis še bolj nepozabnih dogodkov.

Omeniti je treba zelo disciplinirano vedenje zlasti šolske mladine, pa tudi postržnovalno prizadevanje profesorjev in učiteljev, ki so veliko pripomogli, da se je slovesnost izvršila v tako lepi disciplini.

Marija Pomagaj med nami

Med najveličastnejšimi prizori sobotne množične pobožnosti na Rakovniku je bil gotovo oni, ko so prinesli podobo brežjanske Matere božje v stadion. Tisočeri in tisočeri so težko čakali ponovnega snidenja, otrokom pa, ki so jo prvič videli, so se smehljali obrazi od sreče. Zdaj, ko je bila tako priljubljena sveta podoba med njimi, so ljudje laže prenašali vročino in žejo ter so potrpežljivo na utrjenih nogah še do poslednje procesije, do frančiškanske. Blížala se je peta ura, odkar so bili najoddaljenejši v procesiji in so zdaj stali ali klečali v stadionu na Rakovniku. Bil je to velik dogodek za vsakogar, ki ve, kako je človek nagnjen k udobnemu in prijetnemu in kako težko ga

je pridobiti za pokoro. Junakinje so bile zlasti matere, ki so nosile v naročju otročičke. Tudi takih je bilo nenavadno veliko. Morda so se v urah skrivnosti zaobljubile, da bodo poromale na božjo pot, če jim bo dal Bog zdravega otroka. Zdaj je prišla brežjanska Mati božja sama med nas in matere so pobožno dvigale otročičke, ko so zagledale Njeno podobo.

Z dobrimi očmi se je ozirala po nepregledni množici. Menda se ne bi motili, če rečemo, da je bila med njimi polovica njenih znancev. Kdo namreč je odrasel med nami, ki še ne bi poromal k Mariji Pomagaj? Kdo bi opisal vse misli, želje, prošnje, vzdihle in tožbe, ki jih je ljudstvo na stadionu izražalo po svoji Zaščitnici Gospodu nebes in zemlje? Oči, ki so se že davno izjokale, so se spet orosile, grlo, ki že dolgo ni pelo, je pritegnilo, ko je bila brežjanska Mati božja med nami.

Ko je vse ljudstvo s svojim prevzvišenim pastirjem molilo, je krenila iz rakovniške cerkve proti stadionu mala procesija. Z Najsvetejšim so prihajali k stadijskemu oltarju a podobo Marije. Zdelo se je, kakor da prihaja sam božji Sin k Materi, da mu pove, zakaj se je zbrala množica v molitvi. Potekala je že šesta ura spokorne pobožnosti. Ljudstvo ni več čutilo telesne žeje in ni čutilo utrujenih nog; množica Ljubljančanov od najmlajših do najstarejših, od izobraženih z vsemi mogočimi častnimi naslovi pa do najpreprostejših ženic, od revežev pa do bogatašev — se je spremenila v množico božjepotnih romarjev, ki jo vodi prvi pastir Slovencev škof Gregorij a križem v rokah.

Dolge ure je bila sveta Marijina podoba med narodom. Dovolj je bilo časa za češčenje, za prošnje, za tožbe in za obujanje spominov. Ko so dvignili avto podobo na ramena in jo pokazali na vse štiri strani, je zadonela k nebu naša stara romarska »Lepa si roža Marija!« Medtem so potegnili otroci bele robce in začeli mahati v slovo. Pridružile so se deklice in matere, za njimi še možje in fantje in ves stadion je trepetal v nežnem pozdravljanju. Mogočno in oložno je odmevalo v nebo romarsko petje, ko se je naša Zaščitnica postavljala. Brežjanska Mati božja je bila med nami ter nam dala novih moči za pravne molitve in novega upanja, da se bo Gospod milostno na nas ozrl.

Pred oltarjem z Marijo Pomagaj je škof dr. Gregorij Rožman nagovoril zbrane romarje

Dve uri in pol se je zlivala taka procesija na stadion pod Rakovnikom

Na čelu stolne procesije je ob odhodu zopet nosil križ prevzvišeni škof dr. Gr. Rožman

Ko so ob zaključku dvignili sliko Marije Pomagaj in jo poneli za stolno procesijo po zgornji cesti, so se vsi tisoči začeli ganjeni pol avljati od svoje Zavetnice z mahanjem robčkov

Ljubljansko ljudstvo na spokorni poti

V Ljubljani, 31. maja.

Z večeršnjimi dogodki se dá primerjati samo še spomin na evharistični kongres leta 1935. Toda tedaj je na evharističnem kongresu sodelovalo še nešteto povabljenih gostov, pri letošnjih spravnihih in spokornih pobožnostih pa je sodelovala skoraj izključno le Ljubljana sama in že ljubljanci sami so zmogli tako prepričevalno, globoko zajeto in številčno tako mogočno versko manifestacijo, kakor je bila sobotna spravna procesija iz vseh ljubljanskih župnij na Rakovnik.

Sad duhovne priprave

Ze priprave za to versko manifestacijo so bile prepričevalne. Notranja duhovna obnova je zajela mladence slehernega prebivalca našega mesta, tako da je šel za procesijo tudi resnično duhovno osvetožen in zavedajoč se dobro globokega dejanja, ki ga opravi.

Prava vema je odlikovala mladino, zlasti gojenice zavoda na Rakovniku, ki so pod vodstvom svojih vzgojiteljev že na dan pred procesijo, še bolj pa v soboto dopoldne marljivo delali na velikem stadionu na Rakovniku, da so ga očistili in kjer je bilo treba, tudi primerno uravnali, tako da je bil sposoben v soboto popoldne sprejeti vso ogromno množico iz Ljubljane.

Ni bila potrebna nikakršna agitacija za udeležbo pri procesiji, saj je zadostovalo le povabilo škofa dr. Rožmanja, vabila v domačih župnijah in podružničnih cerkvah ter naznanila po listih in že je bila pripravljena vsa Ljubljana, da nastopi spokorno pot, da se začne vnovič pod božje varstvo in okrilje Marije Pomagaj, kakor to sedanjí nad vse resni čas sam od ljudi zahteva.

Mogočen odziv v vseh farah

Poudariti moramo, da je bil odziv ljubljanskega prebivalstva na procesijo in verski slovesnosti spontan in hkraten. Zjel je prav vse sloje, prav vse staneve, vse socialne plasti in — tudi skoraj vse miselne skupine. Pred mogočno voljo ljubljancov, da zadostijo Bogu in Materi božji, je, kakor bi odrezal, utihnila vsa podtalna agitacija, izginilo je tisto mrmaranje in večno nasprotovanje, ki ga tako dobro poznamo. Slehera župnija je kar tekmovala, katera bo imela bolj častno število vernikov in molitvev v procesiji. Za vse vernike ljubljane je ta procesija pomenjala tudi pravi fizični napor — saj to je tudi eno izmed bistev prave pobožnosti, da človek z malim telesnim potrpljenjem poleg molitve in pebožnosti pokaže svojo voljo do pokore.

Primerne resnobí spokorne slovesnosti je bilo tudi vzdušje. Disciplinarnost vernikov je bila vzorna. V popolnem redu so se verniki zbirali na določenih zbirališčih pri župnijah cerkvah, kjer so se formirale župne procesije. Za mnoge vernike so bila zbirališča nekako od rok in mogli bi se priključiti na primer drugim župnim procesijam, ki so jim bile bližje, ali pa iti naravnost na Rakovnik, vendar verniki tega niso počeli.

Molitev in prošnja sta spremljali procesijo

Za sobotno spokorno procesijo je značilno predvsem to: ljudje so v procesiji res molili, in sicer vdano, spokorno in prepričevalno. Posamezni deli sv. rožnega venca so se vstili drug za drugim in pretresljivo so zlasti po vsej dolgi poti procesije odmevale prošnje in molitve žalostnega dela rožnega venca. Vsak vernik, ki je šel v soboto za procesijo, je zlivaj svoje trpljenje s trpljenjem našega Gospoda v spokorno molitev. Prav tako ginitivo so odmevale molitve litani in pa nabožne pesmi, zlasti hvalnice Mariji Pomagaj. Molili so vsi: najbolj ugledni ljudje iz premožnih vrst meščanstva so šli poleg svojih delavcev in najemnikov, elegantne gospe poleg skromnih starih mamic, etari očete poleg svojih sinov in odraslih vnukov, babice in matere, obdane od mladih deklet, hčera in vnukinj.

Veličastna pot skozi špalir

Ogromen je bil tudi špalir. Pa to niso bili navadni radovedneži, saj se je sleherni zavedal resnosti dogajanja; špalir je obstajal po večini iz ljudi, ki iz tega ali onega vzroka niso mogli računati z vsem popoldnevom, kolikor je pač zahtevala ta verska slovesnost, hoteli pa so vsaj s svojo polurno ali celourno navzočnostjo ob strani prispevati k veličastju slavnosti. In pa še eno: marsikdo je hotel videti — Marijo Pomagaj. Takoj v prvem trenutku so verniki spoznali svojo dobro, ljubo znanko, pravo Marijo Pomagaj, saj kdor je bil en-

Češka: Moravska 9:1. V Brnu so gledali nogometno tekmo med predstavništvi Češke in Moravske. Za tekmo je vladalo izredno veliko zanimanje. Čehi so bili na zelenem polju v veliki premoči in so zmagali z razliko 1:9. Istosčasno je bila v Pragi nogometna tekma med reprezentancama Prage in Brna, ki je končala neodločeno s 3:3. Praško tekmo je obiskalo 10.000 gledalcev.

krat pri njej na božji poti, ne pozabi nikoli izraza te čudovite, čudodejne slike Matere božje. Med solzami in ginjenji so verniki pozdravljali svojo Mater.

Čudovit je bil pogled na našo mladino, ki je s svojo ogromno udeležbo pokazala, da je res verna in katoliška. Kot skupine belih golobov se v procesiji valovala bela glavna ogrinjala vseh ljubljanskih redovnic, ki so šle za procesijo. Nikjer pa ni

Dijaška akademija v veliki dvorani Uniona

V Ljubljani, 31. maja.

Včeraj dopoldne so ljubljanski dijaki še enkrat preenetili našo javnost z izbranim umetniškim sporedom. V veliki dvorani Uniona so pripravili nadvse uspešno Marijansko akademijo, ki jo je počastil škof g. dr. Gregorij Rožman z osebnim obiskom. Množica je spontano vstala in ga začela priročno pozdravljati, ko se je pojavil na prireditvi. Ze precej pred napovedano uro je bila dvorana docela zasedena; največ je bilo dijaške mladine, zelo veliko pa tudi staršev in šolskih vzgojiteljev. Med odličnimi udeleženci akademije smo opazili našelika dr. Sušnika, direktorje ljubljanskih redovnih šol, profesorje in mnogotere druge zastopnike kulturnega življenja, ki so prišli, da bi prisluškovali utripu srednješolske mladine, naše bodočnosti.

Spored akademije so otvorili z orkestralno točko J. Pribišča (V. letnik učil.). Veliki orkester učiteljskihnikov pod taktirko prof. Staniča je zvenel polno in sočno. Prav posebitno pa je prišel do veljave pri naslednjih »Meditacijah iz opere Thais«. Tu je nastopila kot solistka na gosli mlada umetnica Jelka Staničeva. Čeprav ni imela pred seboj izbranega koncertnega občinstva, se je vendar zdelo, da je že po prvih stavkih zavladala nad poslušalci in jih z močjo prave umetnosti navezala na svoje gosli. Sledila je Forsterjeva Ave Marija iz Gorenjskega slavka. Mešani pevski zbor učiteljske in klasične gimnazije jo je podal prav dobro ob spremetvijo orkestra.

Skrbno izdelani in primerno izbrani so bili tudi solistični nastopi, kakor deklamacija J. Pogadnikove Davorije Marijinih mladcev (I. moška gimnazija), pa koncert v d-molu (Wienawsky), za kar je žela Jelka Staničeva spet burno odobravanje ter globoko občutena in mojestreko prednašana recitacija.

Kakor toliko drugih stanov, tako je tudi naša vseučiliška mladina, ki se danes pripravljala na to, da bi svojemu ljudstvu bila učiteljica, vzgojiteljica in vodnica, razumela klic sedanjega časa in se zatekla pod okrilje Marije Pomagaj. V najrazličnejših seminarjih in predavalnicah so lepi Marijini oltarčki dokazovali, da se v lepem mesecu maju tudi vseučiliška mladina pripravlja na posvetitev Mariji.

Prvi so začeli zgodovinarji pred sliko Marije Pomagaj ki jo je zato priliko nalašč naslikal akademik — umetnostni zgodovinar —

Posvetitev ljubljanskih župnij Marijinemu srcu

V Ljubljani, 31. maja.

Včeraj so se po vseh ljubljanskih cerkvah vršile velike splošne posvetitve Marijinemu Srcu. Verniki so v velikem številu hiteli v svoje cerkve ter se izročili Marijinemu varstvu. Povsod so bile cerkve napolnjene.

V etolnici je obrede izvrševal ljubljanski škof sam. Ob pol desetih je začel s pridigo, kjer je predvsem sporočil blagoslov svetega očeta, ki blagoslavlja prizadevane Slovencev ob teh Marijinih pobožnostih in naroča, naj se res vsi Slovenci brez

bilo nobenega zunanega pompa ali razkošja v obleki in oblačilih, ne pri duhovščini, ne pri moških vernikih in ne pri ženskah, vse je bilo naravno, preprosto, da ne rečemo skromno, — saj to je bila spokorna procesija.

Vtja, ki ga zapušča spravna pobožnost ljubljane v soboto, je tako silen, tako v dušo sega, da in tako neizbrisni, da bo odmeval po naših dušah še dolgo. V naša potra srca nam je ta spokorna slovesnost prinesla novega upanja, nove vere, saj smo prepričani, da nas Bog ne bo zapustil!

cija Ljubezen in resnica (dr. R. Tominec), katero sta podali učenci II. ženske gimnazije. Nato je nastopil dijak klasične gimnazije kot govornik v imenu vseh. V klenih besedah je izpovedal, da so se ljubljanski srednješolci v pomem številu odzvali klicu visokega pastirja, ki nas uči dostojanstva in trpljenja, spravni molitev in zaupanja v Materino zaščito. Skliceval se je na tisočletno tradicijo Marijinega češčenja, brez katerega si še skoraj ne moremo predstavljati pristnega slovenskega čustvanja.

Naslednje pevske točke je vodil prof. Mihelič. Moški zbor gimnazij in učiteljskega je odpel najprej Sree Marijino (A. Hribar) in O. gospe mojat (Mihelič). Nato smo slišali dekliški pevski zbor z mehko zvenečo Vdopivčovo Imakulato in Forsterjevo Kraljico angelov. Nazadnje, ko sta zapela oba zbora skupaj, je bil oder skoraj premajhen. Čez tri sto skrbno pripravljenih pevcev se je z mladostno iskrenostjo živelo v vedno lepo Gr. Riharjevo »Sree Marijino« in v Premrolovo »Marija, dobrotno nam ohrani dom in rodo! Komaj smo se živeli v lepo prednašane domače Marijine pesmi, že so začeli v dvorani ljudje vstajati iz stoterih mladih grl pa je privedla odlična in slovesna Moreaujeva himna vernikov: Povsod Boga! Ze dolgo nismo slišali mladine, ki bi a tako vero in s takim prepričanjem pela. Priznati moramo, da je akademija v vsakem pogledu prav dobro uspela in moramo učenkam in učencem, ki so nastopali, kakor tudi gg. ravnateljem in profesorjem, ki so podprli vzpodbudno zamisel dijaštv, samo čestitati. Stoterim posetnikom dijaškega slavja je bilo gotovo v zadostje, ko so se lahko prepričali, da je naše dijaštvo zelo daleč od plehkega materializma in malomeščanskega brezboštva, pač pa hodi trdneje kakor kdaj koli po polih slovenske verske tradicije.

so pomolili »Spomni se Marijat. Nato so se posvetili še drugi seminarji: slavisti, romanisti, klasični filologi, matematiki. Tako se je moglo zgoditi da so v zadnjih dnevih ljudje ki so hodili mimo našega najvišjega kulturnega zavoda, osupli obstali in prisluhnili: tudi iz njega je donela Marijina pesem. — V petek so se posvetili pravniki, tehniki in medicinci. V soboto pa so se v Križankah zbrali študentji vseh fakultet k skupni posvetitvi. Po maši, ki jo je opravil vseučiliški profesor Janžekovič, je g. prorektor Slavič izročil vseučilišče Marijinemu varstvu.

pridrška posvete Mariji. Ob koncu njegovega govora se je vsa množica v cerkvi posvetila Mariji, kakor je škof daroval slovesno pontifikalno mašo, med katero je dovršeno pel stolni pevski zbor. H koncu so peli »Tebe Boga hvalimo«, ki je privedel iz src vseh navzočnih neprijetno kot zahvala za velike milosti, ki jih je bilo vse ljudstvo deležno ob tako lepih pobožnostih.

Podobne slovesnosti so se vršile tudi po vseh drugih cerkvah. Povsod so se velike množice ljudstva zgrinjale po cerkvah in se posvečale Mariji ter prosile njenega varstva.

Gospodarstvo

Dodatne živilske nakaznice za ročne delavce

Mestni preskrbovalni urad poziva delodajalce, ki zaposlujejo za dobivanje dodatnih živilskih nakaznic za ročne delavce (S—D I) upravičeno delavstvo, naj jih od 1. do 10. junija prijavijo v I. nastropju palače Bata, Cesta 3. maja št. 1.

Na prijavi v dvojniku na polovici pole mora biti napisan priimek in ime delavca, očetovo ime, rojstna letnica, bivališče (če je podnajemnik, tudi ime in priimek družinskega glavarja, pri komur stanuje), poklic in natančen opis dela, ki ga opravi. To naznanilo je treba datirati z dnevom oddaje, ga podpisati in nanj odtisniti žig podjetja. Če ni že z žiga razvidno, je treba navesti tudi kraj (ulico), kjer se obrat nahaja.

Prijave brez vseli teh podatkov bodo zavrnjene ali neupoštevane.

Hkrati opominjamo, da morajo biti navedbe v prijavih natančne in resnične, da ne bo treba občutiti posledic, ki jih določa naredba Vis. Komisariata št. 78 z dne 23. IV. 1942-XXI. člen 27.

Vse upravičene delavce pa pozivamo, naj svoje delodajalce takoj opozore na obveznost te prijave, ker bodo onim, ki za njih prijave ne bodo predložene v določenem roku, dolžne nakaznice vzete.

Zaposlenost delavstva v Ljubljanski pokrajini. V aprilu letos je znašalo število zaposlenih delavcev v Ljubljanski pokrajini po izkazu Zavoda za socialno zavarovanje 26.624, najbolj je narasla zaposlenost pri javnih delih, nadalje pa pri visokih stavbah. Povprečna dnevna zavarova-

Pred njeno podobo

(Nedeljska slika iz stolne cerkve)

Končno si prišla k nam, z zlato krono ozaljšana Kraljica... Gneteje se pred tvojim oltarjem množice in Ti kličejo: »Marija, pomagaj!»

Vsi se žutijo pred teboj enake, vsi zapuščeni in bedne. Vse glave so pred teboj globoko sklonjene. Ob tvojem vznožju je izginila vsa svetna veličina, pri tebi ima precedenco ne največji, naj-mogočnejši, temveč najnižji in najbednejši.

Kako vrvi množica pred tvojo podobo! Po kolenih drse romarji okrog oltarja in neutrudoma prosijo. Glej od tebe življenja skrušeno mater! Se vedno nosi na glavi takó pristno kmečko ruto, in izpod rute se vijajo grenke poteze zgaranega obraza. Bog ve za koga molí!

Tiho drsi po kolenih vedno bliže tvoji podobi, in vedno več solza pada na trda cerkvena tla. Ali so te solze dovolj vroče, da zmečajo trdi kamen? Saj so to solze matere, ki ne pozna nič drugega, kakor le besedo ljubezen. Kako zaupno je zaplapolala sveča na oltarju! Njena svetloba se je za kratek hip odbila v solzi, ki se je neslišno utrlila in polzi po razoranem obližju. Ali je to simbol milosti, ki sedaj preveča čisto dušo naše matere?

Drug poleg drugega klefe ali stoje romarji. Starejši, lepo oblečeni gospod stojí nekoliko oddaljen od oltarja in ne odmakne oči od milostne podobe. Na kaj neki misli? Morda na zgrešenost svojega dosedanjega življenja? Tako lahko je pred Marijinim obličjem pogledati resnici v oči in narediti račun čez življenje. Od starosti utrjene poteze zdaj zdaj zatrepetajo. To ni ganjenost, saj te besede mogoč dosedaj ni poznal, a vendar, v srcu je postalo gorlo... Zdjaj ve, kaj je bilo tisto, kar je stalno v življenju pogrešal. In treba je bilo nad šestdeset let, da je to spoznal! »Moj Bog, za koga sem živel« vzdihne. Toda ta vzdih ni prišel iz obupa, je začetek nove mladosti.

Poglej to mladenko, v evetu let se ji dvigajo prsi in žareče, svetlomodne oči gledajo skoraj vročeno v mili obraz ljube Matere! Skoraj bi rekli, da ji dušo teži velika bolečina, saj se ji ta bolečina kar bere z njenega bolečnega nasmeha. Komu velja ta nasmeš? V njem je združeno vse trpljenje mladostnega srca, ki je bilo morda vrženo ob tla, morda poteptano, morda izdano, morda samo razočarano, ki pa zdaj vpije v svoji bolečini k zopetni, toda čisti ljubezni, ki seva iz neskončne miline Device in Matere. Kako utrjeno se zdi mlado obličje dekleta, ko se bori s seboj in trga od sebe vse, kar je starega, vse vezi, ki jo spominjajo na drug svet in drug našin življenje, kakor pa ga izražajo jasne oči, siroče z milostnega oltarja! Kam in kako se bo oddelila? Ali jo bodo žarki Materine miline popolnoma presijali, ali bo našla in se oklenila ljubezni, ki se ji nudi tako milostno?

Tako se menjava pred Marijinim oltarjem množica. Pozen večer je že, in ljudje so že skoraj vsi odšli. Tedaj pa stopi nekje iz ozadja vitka postava mladeniča, ne, moža, kajti človek, ki kleči sedaj pred Marijino podobo, je nehal biti mladenič, je že mož. To se mu bere na prezgodaj otrdelih potezah njegovega obraza, ki so ga razorale prerane skrbi in prehudo trpljenje. Čakal je, da bodo vsi drugi odšli, ker ga je nekako sram pokazati svoje čustvo spričo ljudi. Glava se mu globoko skloni na prsi. Vidiš samo redke plave lase, razredčene od naporov in od življenjskih bridkosti, potem krčevito sklenjene roke, in to ti zadostuje, da veš, da se je v notranjosti mladega moža vse prelomilo, da se je zrušilo, kar je bilo do sedaj zgrajenega, in da išče duša v silnih stiskah novih poti, po katerih naj teče njeno življenje. Morda je ravno to podoba naših dni: ta mladi mož, ki s prelomljenim sroom in s razdrojeno notranjostjo stiska roke in kloni glavo pred božjo Materjo, ter hoče, da, trdno hoče zašeti graditi nekaj novega, lepega, od Marijine lepote ožarjenega.

V cerkvi se je vse umiralo. Ne sliši več nobenega koraka. Luči so ugasnile, na oni strani brli le lučka pred Najsvetejšim, in v njenem rahlem svitu blešči krona milostne podobe Marije Pomagaj.

vana delavska mezda se je nasproti aprilu lanskega leta dvignila za 21,86 na 24,32 lire.

Računski zaključki hrvatskih družb. Ulanik, Zagreb: glavica 7,5 milij. kun, izguba za 1942 2,27 milij. kun. — Pressimport, Zagreb: glavica 1 milij, dobiček 4,562 kun. — Lastna tvornica in tvornica vžigalke Vrbovsko: glavica 3 milij. kun, dobiček 165,326 kun (1941 14.749 kun).

Srbski drobiži iz cinka. Srbsko finančno ministrstvo je odredilo kovanje novih kovancev no 2 din (40 milijonov komadov), po 1 din (50 milijonov komadov) in po 0,50 din (20 milijonov komadov). Novi drobiži bo iz cinka.

Tvornica sladkorja v Bački, ki sedaj pripada Madžarski, izkazuje za lansko leto pri glavnici 5 milijonov pengö čistega dobička s prenosom od 0,29 milij pengö. Tvornica spada v koncern Splošne madžarske kreditne banke.

KULTURNI OBZORNİK

Poljska povest v »Slovenčev knjižnici«

Marija Rodziewiczówna: Hrast (Dewajtis).

V Slovenčev knjižnici je izšla kot 54. zvezek lepa poljska povest »Hrast«, ki ima v izvirniku naslov v litvanski »Dewajtis« ter jo je spisal poljskim najširšim krogom zelo znana pisateljica Marija Rodziewiczówna (Rodziewiczówna). Je to zanimiva poljska pisateljica, ki je letošnjega februarja (če je še živa!) doživela 80-letnico življenja ter torej spada poleg Sieroszewskega med najstarejše poljske pisatelje, ki so ob začetku sedanjih sovraštvo še živeli. Čeprav Rodziewiczówna ne spada med največje poljske pisatelje, je vendar njen vpliv izredno velik, kajti prodrla je v najširše kroge občinstva ter ga vzgajala s svojimi idealističnimi romani, ki so vsi nastali iz njenega osrednjega navdiha: »Cervek in zemlja«. Tako se je uvrstila med tako popularne ljudske pisatelje. Prav lahko rečemo, da ga skoraj ni Poljaka, ki ne bi bral njenega prvega romana iz l. 1888, ki je prav naš sedanjí prevod: Dewajtis. Pa tudi zdavraj je postala znana izven mej svoje domovine, da navedem samo srbski prevod Dewajtisa, ki je že v devetdesetih letih prejnjega stoletja izšel pri Srbski književni zadrugi. Beograjska izdaja Savremenih piscev pa je začela pod uredništvom Izidore Sekuličeve izdajati tudi njena izbrana dela s prevodom »Magnata« ter uvodom doc. »Papjerkowskega. Hrvati poznajo njeno povest »Vresjec«, ki tudi zasluži slovenski prevod. Poljaki sami so ji za 70-letnico izdali zbrane spise v 86 debelih zvezkih, kar je vsakekaro znano njene popularnosti in njenega kulturnega dela. Kajti

vsaj njena tvorba je izključno tendenčna, idealistična in vzgojna, toda — pisana s talentom in pisateljskim živcem, tako da vzdrži tudi umetniško merilo. Zato jo postavljajo med najboljše ljudske pisatelje, izrazito katoliške, ki je v času pozitivizma vnašala v realistični tendenčni roman, ki je tedaj vladal (Orzeszkowa, Prus itd.) ideje v smislu gornje maksime »Cervek in zemlja«. Kot občanka je prav tako kot pisateljica: organizatorica dobrodelnih ustanov, predsednica kmetске zveze za svoj okraj, gospodinja in krušna mati tolikim ustanovam na poljsko-ruski meji sredi beloruskega prebivalstva. Izšla pa je iz stare poljske Litve (kakor Mickiewicz in Pilsudski in toliko drugih), kjer je doživela tragičen polom vstaje 1863, pregnanstvo staršev in konfiskacijo rojstnega posestva. In prav tako, ker je doživela propad družine in imetja, da so bili njeni starši pregnani v Sibirijo in se vrnili nazaj na tujo domaćijo, prav to je v njej budilo zavest vrednosti zemlje za poljski živelj. Tragika romantičnega zanosa revolucionarne mladine pa jo je obrnila v trezno delo v »temeljih«, kakor je tedaj vsa tistočasna pesniška generacija poudarjala svoje praktično kulturno delo med narodom. In tipično delo za poznavanje tega realističnega vzgojiteljskega rodu, ki je raste na trdih posledicah ponesrečene vstaje, je prav ta njen prvenec, roman »Dewajtis«, ki je v prevodu dobil prevedeno slovensko ime »Hrast«.

Hrast je simbol tisočletne praveznosti na zemljo, stoji tam že od davnine, kjer so žrtvovali poganski predniki še bogu tega domačega kraja. Zemaitys, ki bo živel vekoma. To je — duh domaćnosti, ljubezni do rodne grude, dela za zemljo, ki jo sedanjí rod mora hraniti za potomce ter je ne pustiti razdeljevati in izgubljati ter prodajati komur koli. Predstavnik te ideje je že stari Szertwan, premožen kmet-plemič (kakor so večina poljskih kmetov plemiškega pokolenja), ki poleg svojega veleposestva Skomontov in ženine dote Sand-

willow in Dewajta (hrastevja), upravlja tudi veleposestvo Pošvice, last svojega sorodnika Orwida, za katerim se je izgubila sled po preganstvu v Sibirijo po drugi vstaji l. 1863. Toda on je obljubil Orwidu, da bo pazil na njegov dom in ga obdeloval, dokler se ne vrne on ali kdo njegovih potomcev. Tako nekaj desetletij oskrbuje to imetje z največjo zavestjo narodne dolžnosti, ne da bi se kaj okoristil z oskrbništvom. In ko umira, zapusti domače veleposestvo svoji ženi, njeni sinovoma ter hčerki, sinu Marku iz prvega zakona, ki je pustil šole in doma kmetuje ter bi moral biti pravi naslednik, pa zapusti samo materino doto, majhno hišo v Sandwillih in hrastevje z Dewajtisom ter — dolžnost čuvati Pošvice za Orwidove. Tako postane Marko nosilec te ideje ter delavce za druge iz narodne dolžnosti. Tu se začneja povesti, v kateri potem zraste Marko za junaka, polnega energije in napore za to, da reši posestvo, ki zaradi razpisnosti domače družine razpada in ga mačeha ter polbrata hočeta raznesti čimprej. Po svetovnih listih da iskati potovanje Orwidov, in ko se vrne iz Amerike vnujinja Irenka Orwidova, ji odstopi brez odškodnine posestvo njenega očeta in deda ter se umakne na svojo kmetijo. V povesti se stvar tako razvija, da Irenka v zavesti amerišanske demokracije in ženske enakopravnosti razkriva ljubezen Marku, ki je ne ljubi, a iz trme in ponosa hoče postati bogat in njej po imetju enakovereden, predvsem pa hoče rešiti še prei očetovo družinsko imetje, ki ga sorodniki upravljajo. Prav zaradi te svoje trdnosti, ko ne pusti prodajati zemljo, pride pred plemiške sodišče, ki ga pa ne samo oprostí, temveč tudi pohvali. Ko pa medtem pride nesreča z Irenko, da pade v rove pod Dewajtisom in jo Marko dan in noč zastoni išče, se tudi njegova vztrajnost v delu in molku odpre ljubezni. Ko se poročita z Irenko in ko odkupi od svojih najbližjih sorodnikov vso zemljo nazaj on sam (ne židje ali tuji),

pride v njegove roke zopet vse veleposestvo, ki ga je upravljal njegov oče obenem s Pošvicami, kjer Czertwanovi niso več oskrbniki, temveč že gospodarji.

To je zgodba te povesti, ki je pisana močno in z barvnim jezikom ter z napeto zgodbo, ki je resda precej idealizirana, toda vedno živa in nazorna. Je to ljudska povest, kakor jih je malo in kakršnih bi si želeli več v našem domačem izvirnem slovstvu. O prevodu, ki ga je prvo polovico prevel Domen, nadaljeval pa Tine Debeljak (v celoti 247 strani), ne morem soditi. Naslovno stran je okusno izdelal Janez Trpin.

Nova knjiga o frisinških spomenikih. — Slovensky Pohliady št. 5 prinašajo oceno nove slovaške razprave o frisinških spomenikih, ki jo je spisal nam dobro znani profesor Isačenko, univ. docent v Bratislavi, pod naslovom »Jazyk a pôvod frizinšých pamiatok«. Razprava je izšla kot I. zvezek Spisov Slovenske (slovaške) Akademije znanosti in umetnosti (str. 106, 68 ks.). Je to razširjeno predavanje, ki ga je imel v Bratislavi in Sv. Martinu. Ze češka veda je vedela o slovackizmi v frisinških spomenikih, toda je dajala prednost, da so to besede, ki so v rabi pri Južnih Slovanih, zlasti Slovencih, ne sicer v knjižnem jeziku, temveč v narečjih. Dr. Isačenko je s to razpravo preiskal razmerje tega rokopisa do stare nemščine. Dejstvo, da je našel njihovo odvisnost razen s slovaščino tudi z nemščino, jih je zato datiral še bolj nazaj, kakor starejša veda, ki jih je postavljala v drugo polovico X. stol. Slovaška akademija je izdala spomenike kot nekakšne »postne pridige«, ki »močno vplivajo še čez tisoč let na vest sodobnih ljudi. Isačenko smatra tekst za osnovo Velikega četrtaka. (Zeleny štvrtok). To-liko slovaški referat.

Drobne novice

Koledar

Torek, 1. rožnika: Križev teden; Fortunat, spoznavalec; Kaprazij, opat.
Sreda, 2. rožnika: Križev teden; Marcelin, mučenec; Evgen 1., papež.
Lunina sprememba: Maj 2. rožnika ob 22.38. Herschel napoveduje lepo in jasno vreme.

Zgodovinski paberki

81. velikega travna:

1. 1761. je umrl v Ljubljani slikar Frane Ilovšek (Jelovšek), rojen 4. oktobra, leta 1700. v Mengšu na Gorenjskem. Leta 1740. si je kupil v Ljubljani hišo v Rožni dolini št. 21. Bil je slabega zdravja; ko je spomladi 1761. leta delal pri diskalceatih, ga je zadela kap, naka je v nekaj dneh umrl; pokopali so ga pri frančiškanih, t. j. na sedanem Vodnikovem trgu. O Ilovškovi učni dobi ne vemo ničesar, a njegova dela izpričujejo, da je imel dobro šolo; ker mu je bil slikar Michael Reinbalt priča pri poroki, ni izključeno, da se je učil pri njem. V letih 1721-23 je delal v Ljubljani italijanski slikar Giulio Quaglio; s svojimi freskami v kapelah stolne cerkve in seme-niške knjižnice je močno vplival na našega Ilovška. Oddot toliko sorodnost med deli obeh, da so freske v cerkvi sv. Petra v Ljubljani naad 150 let pomolom pripisovali Quagliu. Najstarejše Ilovškove slike so na Zahal iz leta 1790., tam je naslikal v cerkvi na mokri omet arhitekturno ozadje glavnemu oltarju; na južni zunanji strani pa velikanskega sv. Krištofa. Nato je slikal na raznih krajih kot v Kamniku, Nevljah, na Zalostni gori nad Mokronogom, pri diskalceatih v Ljubljani, v Celju, v Štepanji vasi pri Ljubljani in drugod. Ilovšek je izrazil freekant, njegovih oljnih slik je malo. Vzorik mu je Quaglio, kakor najbolje dokazujejo freske pri Sv. Petru v Ljubljani. Spada med naše najbolje slikarje etarejše dobe. Njegov avtoportret je ohranjen na balustradi kora na Sladki gori.

1. 1902. so sklenili v Pretoriji Buri mir z Angleži.

1. rožnika:

1. 1809. je vojvoda Sindjelič, ko so Turki vdrl v njegovo postojanko na Čegru, zaigral smodnik in pognal sebe z ostankom svoje čete ter mnogo turkov v zrak. Turki so lobanje hrabrih borcev vzdali pri Niku in stolp, nazvan Čele kula, ki stoji še danes —

1. 1846. je po 15. letih vlade umrl papež Gregor XVI. Konklave je izbral za njegovega naslednika kardinala Giovannija Mastai Ferretti iz Senigallije, ki si je nadel ime Pij IX. Takoj ob nastopu svoje vlade je pomilostil vse politične kaznjence; tedaj je bil papež tudi svetni vladar, saj je bil večji del srednje Italije z Rimom vred v njegovi posesti. Papež je imenoval komisijo, ki naj bi se bavila z načrti za potrebne reforme v cerkveni državi in je omilil cenzuro. Besede miru, bratske sloge in napredka, ki jih je spregovoril papež, so kmalu našle odmev po vseh krajih polotoka in v nekaj mesecih je postal papež najpriljubljenejša osebnost v vsej Italiji —

1. 1854. je umrla prva slovenska pisateljica Jospina Turnogradska (Jospina Urbančič). Njene drobne povesti in satire, eno lirsko pesem in nekaj člankov ter potopisov beremo v »Slovenski Bčeli« in Razlagovi »Zorici. Precej gradiva je menda zapustila po zgodnji smrti v rokopisu. Slog njenih prozačnih sestavkov je romantičen, jezik rahlo površen z ilirskimi oblikami, vsebina po večini zgodovinska anekdota, srbske in hrvaške narodne pesmi. Njena pesem kaže izraziteje kakor povest droben lirski talent.

80 letnica Kanajzarjeve mame

Čiče. Leta 1892 se je ponovno poročila s Francem Kristanom. Rodilo se jima je 5 otrok, od katerih žive še danes štiri. S pridnim delom, varčnostjo in kupčijo, kateri je posvečal njen mož največ

Drobna ljubljanska kronika

Mesečna rekolekcija ljubljanskih zg. duhovnikov bo v Domu ljubljanskih zg. duhovnikov 4. junija. Vsi ljubljanski zg. duhovniki vljudno vabljeni. — Vodstvo.

Ob obletnici mučeniške smrti učiteljice Ivanke Novak-Skrabčeve bo v torek, 1. junija, masna zadušnica ob 7 v kapeli Cirilovega akademskega doma.

Vrtnice v cerkvi sv. Jožefa. Nadlepiš sad letosnjih šmarničnih slovesnosti bo po božnost v čast Sreču Jezusovemu, ki se bo slovesno obhajala vsa mesec junij v cerkvi sv. Jožefa. Vsako jutro bo ob 6.30. masna s pletem pred izpostavljenim Najsvetjšim. Vsak večer pa bo ob pol 8. kratko govor, litanije z blagoslovom in petje v čast Sreču Jezusovemu. Predmet letosnjih govorov bo »Sreče Jezusovo v evangelijih«. Kdor se bo udeležil vsaj 10 govorov, bo lahko prejel ob sklepu pobožnosti večkratne popolne odpustke. Sedaj ko smo se posvetili Sreču Marijinemu, hitimo k Sreču Novega božjega Sina, ki nam bo rad dal vse, kar ga bomo prosili po njegovi Materi.

Mestna ambulanca bo zaprta v sredo, 2. junija, zaradi snanjenja prostorov.

Kratka analiza posameznih postaj v Tomčevi kantati »Križev pot« je naslednja: Na vrsto pride deset postaj, ki je vedno bolj žalostnega značaja in njena akordika postaja bolj temna in zastra. Melodija, ki jo izvaja solist-basist, postane čer nekoliko gibljivejša, vendar jo vedno znova prekinjajo, v smislu žalne koraknice, grajenj akordi. Zaključeno besedo ima ženski zbor (poziv duši, naj hodi po Gospodovih stopinjah). Enajsta postaja ima solistka-alistika. Evka prinaša začeti, globoko občuteni motiv v raznih legah in z malimi spremembami v ritmu in melodiji. Grosiljevski značaj povzame apov v sredini, a se kmalu preljeje v ponižno, zaupno prošnjo. Kristusova smrt na križu (dvajsnaka postaja) je vrhunec vsega Križevoga pota, vendar se skladatelj v svojem delu izogne slikanju dogodkov, ki so se takrat v naravi zgodili. Svoje glasno umeri iz čustveni nadčutnosti. Po nekajtkotnem posnemnem instrumentalnem uvodu povzame zbor isto mi-

brige, eta si nakupila dvojce posestev in 2 vinograde. Kanajzarjeva mama je bila vedno dobrih rok. Noben berač ni šel od hiše praznih rok, pa tudi drugi so se radi oglasili pri hiši, saj so odhajali od hiše vedno pokrepani in odžejani. Leta 1923 je postala drugič vdova. Ker so bili otroci že odrasli, je laže prenesla ta udarec in se vdala v voljo božjo. Leta 1926 je izročila posestvi sinu Francetu in hčerki Anici, sama pa se je preselila v svojo rojstno vas Ponkovo v hišo hčerke Rozke in uživa tam svoj zasluženi počitek. Njen sin Martin, duhovnik pase eadaj duše na Hrvaškem. Zelimo Kanajzarjevi mami, da bi ostala čila in zdrava in taka obhajala tudi svojo devetdesetletnico v krogu vseh svojih otrok.

— Vremenski pregled za maj. Od sobote naprej je bilo nekam nestalno, negotovo vreme. Nagibalo se je k dežju. Nebo se je močno zatemnilo, toda do pravega dežja ni prišlo. Tu in tam je le rosilo in zato kaže ombrograf, da je bilo v nedeljo jutraj le 0.6 mm dežja, v ponedeljek jutraj pa 0.2 mm. V ponedeljek jutraj je nekoliko rosilo, prav tako je popoldne malec porosilo. Barometer je od nedelje na ponedeljek padel na 765 mm. V ponedeljek jutraj je bilo nekam hladno, toda jutranji minimum je bil razmeroma visok, namreč +12.6 stopinj Celzija. V nedeljo je bil dnevni temperaturni maksimum +23.6 stopinj Celzija. Bilo je delno oblačno. Splošno zadovoljiv je vremenski pregled za letošnji majnik. Bilo je za poljedelstvo in vinogradništvo kaj povoljno vreme. Ni bilo vremenskih nezdov. V maju ni bilo nobeno jutro slane, v kolikor gre za okoliš mestne občine ljubljanske. V letošnjem maju je bilo zaznamovanih 14 deževnih dni, ko je padlo celotno 96.6 mm dežja. Najdeževnejši dan je bil 26. maj s 21.9 mm dežja. Dan ponrej in do jutra tega dne so se vrstili hudi nalivi. Letos aprila je bilo 12 deževnih dni in 83.7 mm dežja. Vse kaže, da bo prva polovica tega leta še mnogo bolj suha kot lanska. V maju ni nikdar jutranja temperatura padla pod ničlo, kar se je prmerilo druga leta. Najnižja jutranja temperatura je bila zaznamovana 11. maja, ko je bilo samo +3 stopinje Celzija. Najvišja dnevna temperatura je bila 15. maja, bilo je prav vroče, saj je bilo v mestu kar +26.8 stopinj Celzija. Do 11. maja se je dnevna temperatura gibala med +10 do +20 stopinj Celzija, navadno vedno nekaj stopinj pod +20 stopinj Celzija. Od tega dne naprej je bila dnevna temperatura vedno nad +20 stopinj Celzija, le 25. maja smo imeli samo +16.4 stopinje Celzija.

— Premog in drva pri tvrdki »Gorivo«, Karlovska 8. Lastnik Lojze Jerančič mlajši.

— Nesreče na deželi. Na kirurškem oddelku ljubljanske bolnišnice so iskali mnogo ponesrečeni za deželo zdravniško pomoč. Garbajs Jože, 25-letni hlapec, doma na Rakovniku pri St. Rupertu na Dolenjskem, je bil udarjen od konja v glavo. — Gale Karol, 44-letni železničar v Grosupljem, je doma skladal hlode. Pa mu je hlood padel na levo nogo in mu jo zlomil. — Pišarn Srečko, 4-letni sin nočnega čuvarja v Ribnici, je padel in si zlomil levo nogo. — Še mnogi drugi so si pri padcih zlomili noge, tako: Zupančič Alojzij, 32-letni posestnikov sin v Tisovcu, Selan Mirko, 6-letni mizarjev sin v Tomačevem in Klemenec France, 2-letni sin delavca v Zgor-njem Kašlju, vsi levo nogo. — Ko je padel s kolesa, si je zlomil levo roko Ignac Rugelj, 21-letni čevljar v Žužemberku. — Meljač Izidor, 30-letni posestnikov sin v Zalogu pri Ljubljani je tako nesrečno stopil na rezilo slomaznice, da si je pre-rezal desno stopalo. Bil je bos.

Iz Novega mesta

O priliki svoje pomladanske pastoralne konference dne 26. maja t. l. je obhajala novomeška dekanija duhovščina v tukajšnji kapiteljski cerkvi dve pomembni slovesnosti. Najprej se je oddolžila svojemu mrtvemu sobratu pokojnemu topliškem župniku Jožefu Oražmu, ki je ravno ta dan počival na mrtvaškem odru v Ljubljani. Dekanov namestnik gosp. svetnik Kres je opravil zanj sveto mašo, pri kateri je bila navzoča duhovščina dekanije, potem pa je imel dekan g. prošt K. Čerin ob asistenci gg. kanonikov in drugih duhovnikov dekanije ob tumbi absolucijo in molitve za rajne. Tako se je duhovščina dostojno poslovila od njega, ki je bil med nami le nekoliko let, pa je zapustil trajne spomine svojega neumornega in nesebičnega dela med dolenjskim ljudstvom. Ljubljanski St. Peter ga je poslal na Dolenjsko pred nekako šestimi leti, sedaj ga je zopet vzel isti St. Peter in zmučeno telo dušnega pastirja bo počivalo v zemlji največje slovenske lare, saj so ga pokopali na pokopališču, kjer

počivajo njegovi sobratje, med njimi nadškof Jeglič. Počivaj v miru!

Isti dan je obhajala dekanija drugi praznik: velik in slovesni Duhovščina dekanije se je v kapiteljski cerkvi posvetila brezmadežnemu Sreču Marijinemu. Ob oltarju sv. Ane, ki so ga za to priliko članice Marijine družbe, okusno in prav z deklško iznajdljivostjo okrasile in ki nosi mogočen kip Marijane Sreča, so se zbrali duhovniki velike dekanije. Prišli so zlatomašniki, župniki, svetniki, kaplani, katehetje, redovniki, vsem na čelu pa novomeški prošt z vsem kapljem. Zbrana je bila vsa dekanija okrog proštove mitre. Lepo in pri-srečno uvodno besedo je spregovoril duhovšči-ni kaplan Wolhang, mogočno je donela beseda pesmi: Mi svoja srca ti damo... potem pa je sledila papeževa posvetilna molitev z novimi dodatkom za duhovnike! — Še se je slišalo iz-

Iz dela in življenja - od tu in tam

Iz Gorizije

Sv. birma. V nedeljo, 23. maja, je prevzvišeni nadškof Margotti obiskal prijazno vas Pli-scovizza, kjer je 60 otrokom podelil zakrament sv. birme. Farani so nadpastirja slovesno spre-jeli. V pozdrav so mu donele nove orgle in lepo okrašena cerkev se je ponašala s svojimi no-vimi slikarjimi. Pela so dekleta, ki so srečno in mojitroko rešila svojo nalogo. Pri blagoslovu so izvajala prvič skladbo, ki jo je nalašč za to priliko zložil domači organist g. Suc. Vsa čast požrtvovalnim pevkam. Ob dveh popoldne se je nadškof odpeljal. Tudi svetne oblasti so nadškofa slovesno sprejele in počastile.

Nov član stolnega kapitlja. Kakor smo poročali, je červinjanski dekan msgr. Cian do-tiral ustanovitev novega kanonikata pri našem stolnem kapljtu. Novo mesto — kanonikat sve-tega Hieronima — je bilo razpisano in te dni je nadškof podelil novo kanoniško mesto pre-latu prof. I. Valdemarinu, bivšemu ravnatelju Malega semenišča.

300 letnica tridentinske frančiškanske pro-vince. V Marijinem svetišču na Kapeli smo imeli ves prejšnji teden cerkvene pobožnosti in proslavo 300 letnice, kar je bila ustanovljena tridentinska frančiškanska provinca. Člani te province oskrbujejo v naši deželi dve znani Marijini božji poti: Monte Santo in Kapelo na Kostanjčevici. V nedeljo, 23. maja, so bile za-ključene slovesnosti. Zadnji blagoslov ob osmih zvečer je imel prevzvišeni nadškof.

Dva groba. V Villa del Nevoso je umrl g. Aleksander Ličan, starosta ugledne trgovske hiše: v Firenzah je odšel v večnost zdravnik dr. Stanko Sosič, znan zlasti v okolišu mesta Trieste. Naj počivata v Bogu! Zalutjočim naše toplo sožalje!

Z Gorenjskega

Posvetilna slovesnost za Gorenjce v Kranju

Podobno kakor so bile opravljene posvetil-ne slovesnosti Presvetemu Marijinemu Sreču v vseh farah ljubljanske škofije v območju Ljub-ljanske pokrajine, tako se je posvetilo tudi go-renjsko prebivalstvo zadnji nedeljo v Kranju. Nato posvetilno slovesnost je prihitelo preli-valstvo iz Kranja in kranjske okolice. Poseben poudarek je dobila posvetilna slovesnost zato, ker je nalašč zaradi nje prišel v Kranj, kjer jo je vodil in opravil, celovški škof, ki je bil pred nedavnim imenovan za salzburskega nad-skofa, Prevzvišeni g. dr. Rohrercher.

Tekstilna šola v Kranju bo imela obsežne naloge. Kakor smo že poročali, bo obnovljena tekstilna šola v Kranju. Bo to strokovna po-klicna šola za vse tekstilne strokovne delavce, zlasti pa za tkalsko stroko, tako da bo kasneje lahko razširjena v strokovno šolo za tkalstvo. Šoli bo dodeljen tudi posebni večerni tečaj za odrasle. Kakor hitro bo mogoče, bo ustanovlje-na še strokovna šola za predilsko tehniko. V bližnji bodočnosti bodo skušali strokovni šoli priključiti tudi še internat, v katerem bi mladi vajenci obiskovali deset do dvajset tedenske tečaje, na katerih bi bilo nad 40 ur predavanj v tednu. Začela bo tekstilna šola že letos poletj s poukom.

S Spodnjega Štajerskega

Štetje živine na Spodnjem Štajerskem. Sta-jersko časopisje prinaša uradne objave, v ka-terih objavlja šef civilne uprave za Spodnjo Štajersko, da bo 3. junija letos opravljeno na Spodnjem Štajerskem štetje živine. Šteli bodo govejo živino, prašiče in ovce. Štetje mora biti končano v enem dnevu in morajo vsi prizadeti popisovalcem dovoliti vstop v hleve. Prav tako mora biti na vsakem gospodarstvu ta dan po

»Domačija v cvetju«

je naslov našega novega podlistka, ki bo začel izhajati jutri.

Napisal ga je Tomaž Poklukar,

pisatelj »BELIH ZVEZD«. »Domačija v cvetju« je povest, ki pripoveduje o Andraževem Matev-žu, ki se je kot diplomiran pravnik posvetil zemlji svojih prednikov. Globoko zajet je zlasti problem izobraženih zakoncev na kmetih.

pred Marijinega kipa: O Marija, o Marija, ma-terno imaš srce — pa smo odšli izpred oltarja, neseo s seboj najlepše spomine, ki nam bodo za vedno ostali.

en odrasel član družine doma, da bo lahko dal potrebna pojasnila. Če kakšno gospodinjstvo na ta dan ne bo povprašano, je družinski pogla-var sam ali po pooblaščenцу naslednji dan dol-žan sporočiti pristojnemu uradu potrebne po-datke.

Razdelitev premoženja trgovske samopomo-či. Trgovska samopomoč, reg. pomožna blagajna v Mariboru je bila razpuščena in bo njeno pre-moženje razdeljeno med člane.

Poroke. V Mariboru so se poročili: Celesti-na Slivnik in znani športnik ter mladinski vo-ditelj Walter Ribič, učitelj Rudolf Plavnik in nameščenka Karla Kac, poljedelec Jožef Go-mivnik in tekstilna delavka Marija Klinar, to-varniški delavec Andrej Znidar in tovarniška delavka Marija Rola, pekovski pomočnik Jožef Vunderl in tkalka Marija Črešnik, kmet Janez Protner in kuharica Veronika Potrč, godbenik Anton Stuhec in telefonistka Tilka Cehner, tesar Martin Friedl in gospodinja Ivana Lavren-čak, ključavničarski pomočnik Artur Permoser in tekstilna delavka Ottilja Lubanišek, sodni stražmojster Jakob Zalokar in tkalka Marija Bratuša, kurjač Stefan Juhart in Ivana Gajsek, šofer Friderik Purjan in trgovska nameščenka Ljudmila Buhnar. V Rogaski Slatini in okolici so se poročili: Anton Gaberšek in Rozalija Beg, oba iz Rogaske Slatine, Karl Jurkovič iz Rogaske Slatine in Helena Krapf iz Dobričevsi pri Novem Celju, Albin Strašek iz Celovca in Neža Gabec iz Sp. Gabernika.

Smrtna kosa. V Mariboru sta umrla: 74 let-ni čevljarški mojster Janez Vodusek in 70 letna železničarjeva vdova Antonija Vilec iz Studen-cev, rojena Hrobat. V Rogaski Slatini in okolici so umrli: Jožef Sekirnik od Sv. Katarine, Zma-go Dolšak iz Zg. Kostrivnice, Albert Kušner, v Slovenji vasi je umrl Janez Malinger, na Pra-gerskem Ana Miklošič, v Sp. Polskavi pa Anton Vertnik. V Celju je umrl kovač verig Janez Go-bec, na vzhodnem bojišču sta padla grenadir Franc Meglič, doma iz Ptuja in Janez Kolenc iz Maribora.

Iz Hrvaške

Sprememba v hrvaški diplomaciji. Na pred-log hrvaškega zunanjega ministra dr. Budaka je Poglavinik NDH podpisal odlok, s katerim je od-poklican sedanji poslanik NDH v Budimpešti dr. Gaj ter dodeljen na delo v zunanje ministrstvo v Zagrebu.

Sprejem ustaških mileničkov iz Gacka pri Poglaviniku. Poglavinik NDH je dne 26. maja spre-jel pod vodstvom državnega tajnika dr. Vrančiča zastopstvo ustaških mileničkov iz Gacka ter mu je v znak priznanja za hrabro zdržanje v bor-bah proti partizanom podaril posebno zastavo, katero je istočasno odlikoval s Poglavinikovo ve-liko srebrno kolajno.

Novo imenovanje. Hrvaški prosvetni minist-r je podpisal naredbo, s katero je imenovan pro-fesor dr. Ivan Eših za šefa oddelka za književnost, umetnost in prosvetno propagando v glavnem ravnateljstvu za ljudsko prosveto v prosvetnem ministrstvu v Zagrebu.

Iz Srbije

Zvišanje pristojbin za porabo vode v Beo-gradu. Komisar za cene in mezde v Beogradu je dovolil tamošnji občini, da lahko zviša pri-stojbino za porabo vode približno za 200 od-stotkov. Do tega povišanja je prišlo zaradi ne-popolnosti meščanstva samega, ki se ni držalo navdnil vodovodne uprave ter z vodo ni varče-valo, temveč jo je porabljalo še v večji meri kakor v mirnem času.

Zborovanje nemške mladine v Velikem Bečkereku. Dne 22. in 23. maja je bilo v Velikem Bečkereku prosvetno zborovanje nemške mladine iz Banata. Na zborovanju je govoril tudi vodja nemške narodnostne skupine v Ba-natu in Srbiji dr. Sepp Janko, ki si je potem ogledal tudi razstavo mladih nemških slikar-jev in risarjev.

Gledališče

Opera:

Torek, 1. junija, ob 18: »Vnebovzletje B. D. M. Oratorij. Red A.

Sreda, 2. junija, ob 18: »Prodana nevesta«. Red B.

Četrtek, 3. junija, ob 18: »Evgenij Onjegin«. Izven. Cene od 28 lir navzdol.

Petek, 4. junija: Zaprt.

Drama:

Torek, 1. junija: Zaprt.

Sreda, 2. junija, ob 18.30: »V Ljubljano jo dajmo!« Red Sreda.

Četrtek, 3. junija, ob 18: »Jorijeva hči«. Red Četrtek.

Petek, 4. junija, ob 18: »Kovarnstvo in lju-bezen«. Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol.

Naznanila

RADIO. Torek, 1. junija: 7.30 Pesmi in na-povedi. 8. Napoved časa, poročila v ita-lijansčini — 12.30 Ploščo — 12.30 Poročila v slovensčini — 12.45 Napolitanske pesmi — 13. Napoved časa, poročila v italijansčini — 13.10 Poročila vrhovnega poveljstva Oboro-ženih sil v slovensčini — 13.12 Koncert ra-dijskega orkestra vodi dirigent D. M. Sija-nec, simfonična glasba — 14 Poročila v ita-lijansčini — 14.10 Simfonična glasba — 15 Poročila v slovensčini — 17. Napoved časa, poročila v italijansčini — 17.15 Pet minut gospoda X — 17.15 Simfonična glasba — 17.35 Orkester pesmi vodi dirigent Angelini — 19.30 Politični komentar v slovensčini — 20. Napoved časa, poročila v italijansčini — 20.30 Prilomski koncert — 20.40 Koncert radidskega orkestra vodi dirigent D. M. Sija-jane, operna glasba — 21.15 Debussy: Zgub-ljeni sin — 21.35 Predavanje v slovensčini — 22.05 Sedem Malinierovih pesni — 22.45 Poročila v italijansčini.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarni: mr. Bakardž, Sv. Jakoba trg 3; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Murmayev, Sv. Petra cesta 78.

Dolina molka

J. Oliver Curwood 1

Preden so urna železniška kolesa prodira v samotno severno kanadsko pokrajino, je Athabaska pristan — Athabaska Landing — bil prekrasen prag, katerega je moral prekorati vsakdo, ki je hotel obiskati skrivnostno in pustolovno severno pokrajino. Athabaska Landing je imel še drugo ime: »Iskwatamc, to je »vrat«, ki se odpirajo k spodnjemu toku treh rek: Athabasca, Slaveja in Mackenzieja. Ni prav lahko najti ta kraj na zemljevidu, četudi je na njem narisani; toda njegova zgodovina je opisana v romanih, v tragedijah, v pustolovščinah že več kot stoletje; zapisana je v človeških življenjih, zato ne bo tako kmalu padla v pozabo. Na starodavni poti je bil ta kraj še stoletje milijev pred našo dobo. Železnica ga je približala civilizaciji, toda kljub temu je divja pokrajina ostala takšna, kakršna je bila že dolgo stoletja in njene vode še dalje tečejo proti severu in se izliva v Arktični ocean.

To je kraj, na katerem so se črne oči starih izseljencev sročale z modrimi, s sivimi in čisto nepomembnimi in brezizraznimi očmi predstavnikov nove, uničevalne civilizacije. Zvižganje lokomotive se je mešalo z njihovimi starimi napetimi; dim kamenega premoga je kvaril prijetni vonj njihovih gozdov; gramofon je odgovarjal gošlim. Razni Pierrel, Henryji in Jacquesi s svojimi Marijami, Jacquelinami in Jeannami so se

nenadoma znašli pred dejstvom, da niso več kralji te zemlje, v katero so prišli iz daljnih krajev, noseč s seboj dragocene kože in krzna. Tam, kjer so nekoč odmevale njihove pesmi in kjer so nastajale njih prelepe pripovedke, o nekdanji divji samotni, so sedaj ceste, hoteli in šole. Vse je točno urejeno in regulirano na nov način, ki se ga potomci starih priseljencev nikakor ne morejo privaditi. Vendar se jim zdi, kakor da je še vedno tako kot včeraj, ko se je železnica zdelala nekaj oddaljenega in neresničnega; tedaj, ko se je razširila prva vest, da so železniške tračnice prodirle v pustnjo in jo preprečkale, so vsi bili prepričani, da gre za najboljšo posrečeno šalo, ki je kdaj krožila po ogromni pokrajini ob treh rekah. Toda železnica je prišla in z njo je tudi v Athabaska Landing prišla civilizacija.

Svet se spreminja, toda Pierrel, Henryji in Jacquesi so še prav takšni kot včeraj: pojejo svoje stare pesmi o rekah, pobožno hranijo spomine stare ljubezni, sanjajo vedno iste sanje in časte vedno iste bogove. Vedno znova se podajajo v tisočere nevarnosti in v njih očeh odseva ljubezen do pustolovščin.

Šumenje hudournikov in grozeče grmenje neviht jih ne navdaja s strahom, kajti v smrti ne vidijo ničesar strašnega. Njihova kija je rdeča, njihova srca so stanovitna, pesem njihovih duš se dviga k nebesom. Preprosti so kakor otroci in kadar se česa boje, se boje tistega, česar je tudi otrok strah, kajti v teh hrabrih srcih prebiva praznoverje, a morda tudi — kraljevska kri. Med prvimi junaki in pustolovci, ki so prišli tja že pred dvestopetdesetimi leti, so bili knezi, knežji sinovi in predstavniki najbolj izbranske francoskega plemstva v razkošnih oblekah in z mečem ob

boju; iskali so krznenih kož, katerih vrednost je bila višja kot njihova teža v zlatu. Ti prvi doseljenici govore danes na usta raznih Pierreov, Henryjev in Jacquesov. Njih glasovi pripovedujejo mnoge povesti: povesti o ljubezni, o tragedijah, epične in romantične povesti, ginjive ali neverjetne povesti.

Med temi povesti so na prvem mestu tiste, ki govore o roki Pravice; ta silna roka uveljavlja svojo oblast še dva tisoč milj dalje od Athabasca Landinga in celo do Polarnega morja ter je bila posebljena v Konjenici kraljeve policije za severozapad.

Pripovedovali bomo povest o Jakobu Kentu, ki tudi spada med te zgodbe, o Jakobu Kentu in o Maretti, majhni boginji iz Doline molčevih ljudi, v katerih se prav gotovo pretaka kri starodavnih bojevnikov in starodavnih kraljev. Zgodba sega še v čas, ko železnica še ni bila prišla v tiste kraje...

I.

Jakob Grenfell Kent, narednik konjenice kraljeve policije za severozapad, si je bil popolnoma v svesti tega, kaj ga čaka; niti sence dvoma ni moglo biti o tem. Vedel je, da bo prav kmalu umrl. V svojega prijatelja, kirurga Cardigana, je imel neomejeno zaupanje in Cardigan mu je rekel, da se čas, ki ga bo še preživel, mora šteti le v ure, morda pa celo samo v minute. Njegov primer je bil res nenavaden. En odstotek verjetnosti je bil, da bo živel še dva ali tri dni, toda nikake verjetnosti ni bilo, da bo živel še več časa. Vsak dihal je mogel biti zadnji v njegovem življenju. To je bila prognoza, ki sta si jo v zvezi z drugimi podobnimi primeri mogli usvariti medicina in kirurgija.

Kljub temu Kent ni občutil, da leži na mrtvaški postelji. Njegove misli so bile jasne; ni trpel, in njegova temperatura je bila le od časa do časa višja kot navadna, normalna vročina. Njegov glas je bil popolnoma naraven in miren.

Sprva kar ni mogel verjeti Cardiganovim besedam, in se jim je nevedno smejal. Ni mogel verjeti, da je izstrelek, s katerim ga je pijan mešanec ranil v prsi, prodrl do zavoja aorte in jo poškodoval ter povzročil oteklino na njej. Aorta in oteklina sta mu bila dva nejasna pojma, ki pa sta v sebi skrivala grožnjo in smrtno nevarnost. V Kentu se je vzbudila želja, da bi izvedel za vse podrobnosti svojega nesrečnega slučaja, ki mu je za vselej uničil možnost, da postane najboljši mož pri konjenici. Toliko časa je silil v prijatelja, dokler mu ta ni jasno in podrobno razložil za kaj gre. Zaradi strela je bilo zunanjno tkivo aorte, glavne žile odvodnice tako zrahljano, da se je na ranjenem mestu napravila izboklina, približno na isti način kot se to naredi pri avtomobilskem hladilniku, če se zaradi sunka odtrga ena stran pokrova.

»Kadar se bo ta vzboklina predrla,« — mu je bil razložil Cardigan, »takrat boš odšel.« Te besede je poudaril z udarcem palca in sredinca.

Po tej razlagi je Kent pač moral verjeti kirurgovim besedam. Sedaj je vedel, da je smrt neizbežna in je zaradi tega sklenil nekaj nenavadnega. Ravnal je v polni posesti svojih umskih sposobnosti in se dobro zavedal odmeva, ki ga bo njegov korak imel v tistem delu sveta, ki ga je poznal in v katerem je živel. Tragičnost položaja ga ni vznemirjala. Tisočkrat je v svojem življenju imel priliko ugotoviti, da ima tragedija tudi komične plati in da se smeh nenadoma prevrže v jok, kakor tudi jok v smeh.

Nogometna nedelja, o kateri bodo še razpravljali

Hermes : Tobačna tov. 2:0 (0:0)

Včeraj sta se za prvenstvo I. razreda ponovno spoprijela Tobačna tovarna in Hermes. Prvič so Hermežani podlegli. Zveza pa je izid razveljavila in tako je bila enajstotna Tobačna tovarna ob točki. Nekaj podobnega se je zgodilo tudi včeraj. Tokrat sicer ni bilo v vrstah Tobačne tovarne neverificiranih igralcev, pač pa je bil ne-disciplinirani Nagode, ki ga je sodnik že v prvem delu igre izključil. Tako so igrali Tobačari samo z desetimi možmi in so kajpada precej hudo občutili vrzel v napadalni vrsti. Izid bi bil morda drugačen in bi Tobačari rešili recimo dragoceno točko, če bi si dal Nagode vendar enkrat dopovedati, da je nogomet igra, pri kateri se niti žoge ne smeš dotakniti z rokami, kaj šele, da bi nasprotnika udaril! Imel je smolo, da je sodnik to videl in sledila je izključitev, agilno moštvo pa je bilo na številnem kakor na moralnem uspehu prikrajšano.

Začeli so s skoraj polurno zamudo. Sodniku g. Mehletu sta se predstavili moštvi v naslednjih postavah:

Tobačna tovarna: Oblak-Kisel, Nagode Sl.-Suhadolc, Januš, Skrijanc- Marn, Ramovš, Nagode, Kostanjek, Bezljaj.

Hermes: Rogelj-Antonič, Klančnik-Zdravec, Aljančič, Accetto-Tuma, Rogelj, Aljančič, Bačnik, Ržen.

Hermežani so zaslužno zmagali. Vrste so bile precej dobro povezane, mestoma so tudi lepo kombinirali. Samo o napadu moramo reči, zlasti v prvem delu, da je bil preveč neodločen pred golom. Zaigral je vrsto zrelih priložnosti. Dosegel je kmalu premoč, izsilil vrste kotov, vse pa je ostalo neizkoriščeno tudi potem, ko so igrali Tobačari brez Nagode v napadu.

Tobačna tovarna je začela očividno popuščati. Zaigrala je tudi danes borbeno, startala je na vsako žogo, do uspeha pa ni mogla priti. Vodstvo bi vsekakor ukrenilo bolje, če bi igralce učilo nogometne tehnike — mislimo zlasti na točno podajanje žoge in na taktične poteze — kakor pa da se zanaša na borbenost. Zelo agilen je bil Nagode v obrambi, prav tako pa tudi Oblak, ki je mestoma prav efektno branil.

Prvi polčas je ostal brez gola, kar pomeni neuspeh za Hermes, ki je igral proti okrnjenemu nasprotniku. V nadaljevanju igre je bil Hermes v premoči in je dosegel prvi gol v 10. minuti po Bačniku. Samo kdaj pa kdaj so priredili Tobačari osamljene napade, ki pa so se razbili ob čuječi obrambi.

Docela pomirili so se prijatelji Hermesa šele tedaj, ko je isti Bačnik povisil razliko na 0:2. Hermes je torej zaslužno zmagal in je zdaj po točkah dohitel Ljubljano; oba jih imata po šest.

Težavno sodniško nalogo je opravil g. Mehle, ki si je prizadeval, da bi v kali zavrtil vsak poizkus nediscipline in surovosti. V dobro mu štejemo, da je igralca, ki se mu tako rado ponavljajo »napake«, izključil ter s tem pokazal, da se resno zaveda svoje sodniške naloge. O nedostojni gesti pa, ki jo je storil Nagode pred tribuno, in nad katero se je občinstvo upravičeno zgražalo, povemo samo to, da tudi tega nismo prezrli in da smo prepričani, da bo Nogometna zveza ukrenila potrebno, da v športu ne bo več prestopkov proti osnovnemu čutu dostojnosti.

Žabjak : Mladika 4 : 4

Hudo neprijetna naloga je, pisati o taki tekmi, kakršna je bila včeraj za prvenstvo II. razreda. Človek bi mislil, da smo po tolikih vzgojnih prizadevanjih v športu vsaj malo napredovali, toda ponavljajo se prizori, ki spominjajo na predmetne ali, če hočete, poulične nogometne scene. Zalosna pa je pri tem okoliščina, da ne gre za 12- ali 14-letne fantiče, temveč za odrasle, ki se tudi ne znajo brzdati, kakor otroci ne, znajo pa biti tem bolj surovi.

Zamerimo Žabjaku, ki uči fante napačno startati, in zamerimo sodniku, da ni bolj energično bdel nad igro, ki je postajala vedno bolj nedisciplinirana. Kakor rečeno, izid je bil 4:4, kar pa seveda ni važno spričo okoliščine, da bodo o onem usodnejšem poglavju te igre spregovorili pri zeleni mizi in pa v bolnišnici. Komur pa je na tem, da bi naš nogomet vsaj ne odbijal, če že ne pridobival, da bo začel trebiti vrste igralcev. Sodil je g. Pušenjak.

Šport v kratkem

Izidi včerajšnjih mladinskih in rezervnih tekem so bili naslednji: Vič : Ljubljana (mladina) 1:0, Mladika : Hermes (mladina) 3:0, Tobačna : Mars (mladina) 5:1, Žabjak : Vič (rezervi) 4:2, Mladika : Tobačna (rezervi) 10:0.

Branko Žižek je tudi pri letošnjem prvem nastopu pokazal, da je v dobri formi. »Gazzetta dello Sport« poroča, da so imeli v nedeljo v Spezziji igralne tekme za Mazzonijski pokal. igrali so na 550 m dolgi progi in je bil prvi Žižek, ki nastopa letos za rimski športni klub, s časom 6 min. 49 sek. Drugo mesto je zasedel Ognio Gemino s 7:18.

Tandberg je postal evropski prvak težkega razreda. Včeraj je prisostvovalo 15.000 gledalcev zaključni boksaški tekmi za prvenstvo Evrope med Švedom Tandbergom in Belgijcem Sysom. Po petnajstih krogih ga je Tandberg premagal in si tako priboril naslov, s katerim se je nekoč ponašal Schmeling. Tekma je bila v Rasunda stadionu v Stockholmu.

Drobne zanimivosti

Prodaja čokolade namerava omejiti Švica spriču pomanjkanja kakaoa in sladkorja. Poselne švicarske tvornice pa skušajo čokolado nadomestiti s sladkarijami, pri katerih uporabljajo sadje, mandlje, nadomestek za kakao ter moko iz kostonja in soje. Teh stvari v zadostnih količinah dobiva Turčija iz balkanskih dežel. Do leta 1941 je Švica uvažala velike količine kakaoa iz Zahodne Afrike preko Newyorka, Vladivostoka, Rusije in Nemčije, odkar pa sta Nemčija in Rusija v vojni, je ta pot zaprta.

Francija se za vojni čas odpoveduje velesejmom. Poročilo iz Pariza pravi, da je francoski ministrski svet sklenil, da Francija ves čas, dokler bo trajala vojna, ne bo priredila nobenega velesejma in se tudi ne bo udeležila kakšne velesejmske prireditve v tujini.

Kava iz grozdja. Madžarska vlada je dala dovoljenje, da se sme iz grozdnih pečka izdelovati kavin nadomestek. Po kavarnah in drugih podobnih javnih obratih bo odslej dovolje-

no točiti ljudem le takšno kavo, v kateri ne sme biti več ko 5 odstotkov prave kave.

Starost dreves je zelo različna. Nekatera ostanejo pri življenju komaj nekaj let, druga pa celo več tisočletij. Prirodopisci menijo, da od vseh dreves, kar jih je na zemlji, doseže najvišjo starost tako imenovana adandonija: celih 5000 let. Za njim bi sledila po vrsti: platana (4000 let), cipresa (3000 let), kostanj (1200) hrast (1200), jelka (1200) in lipa (1000 let).

7,7 milijard potnikov se je vozilo lani po nemških cestnih železnica, pišejo iz Berlina. Število te vrste potnikov je zadnja leta zelo poskočilo. Leta 1941 se je v Nemčiji vozilo s tramvajem 6,6 milijard, leta 1939 pa komaj 4 milijarde ljudi. Če pomislimo, da živi danes na vsej zemlji okrog 2,05 milijarde ljudi, so nemški tramvaji lani prepeljali skoro štirikrat toliko ljudi, kakor jih je na svetu!

O rejeh malih živali na Gorenjskem pravi »Karawanken Botec«, da skušajo dobiti na različne načine žito ali žitne proizvode, da bi imeli pri rejah malih živali boljše uspehe. S tem pa pridejo v navzkrižje z obstoječimi predpisi. Žito in krmilna sredstva smejo pridelovalci prodajati samo takim osebam ali tvečkam, ki imajo dovoljenje za nakup od prehranjevalnih uradov in imajo ustrezne tiskovine.

»DOMAČIJA V CVETJU«

naš novi podlistek — bomo začeli objavljati ta teden. Tomaž Poklukar, pisatelj »BELIH ZVEZD«, pripoveduje v našem novem podlistku o usodi izobraženega dekleta, ki se je poročilo na kmečko domačijo pod zelenim Pohorjem.

Oblaček bi rad prevažal po nebu deklici, a ena izmed njiju tako strašno kriči, da gre

sopihajočemu oblaku skozi ušesa. Zato se je rajši spustil proti zemlji.

Priplaval je oblček do gozdnega roba, s solzami v očeh se je poslovil od deklice pa ju zvrnil med mah in praproto.

Naročajte »Slovenca«!

Drugo jutro je ljubeznivo objel brate, jih poljubil na lice in jim naročil:

»Pri ljubezni do Boga naših očetov, Boga Abramovega, Izakovega in Jakobovega; glejte, da se ne boste prepirali po poti, in pripeljite mi čimprej mojega ljubega očeta.«

Bratje so ginjeni odpotovali. Benjamin je jokal.

Na potu so naleteli na spreved. Dva moža, obsojena v rudnike, so gnali nekateri vojniki izven obzidja, kjer sta se razstala njihova nesrečna tovariša.

Eden obsojencev je videl vozove in prepoznal može, ki so sedeli v njih.

»Kdo so ti može?« vpraša častnika.

»Bratje podkralja,« odgovori ta.

Mali kaznenec se je od besnosti smejal.

»In jaz, nesrečnik, sem jih zatožil name-ranega ropa in umora.«

Ako bi ga ne bile verige zadrževale, bi se bil Ramuzenti najrajši oklofutal.

Na nekem križpotju so neki može po-zdravili malega roparja. On jih je videl, se zjokal in pokazal svojega tovariša:

»Glejte izdajalca!« je zakričal.

Šjakovo se ozre in vidi te može:

»Polovite jih! So veliki zločinci,« zakriči.

Za odgovor so vojniki samo nategnili nje-gove verige.

Zalosten spreved je nadaljeval svojo pot, ki se bo končala v oddaljenem in strašnem rudniku, medtem ko so Baket in njegovi to-variši zbežali in kovali v svojem srcu mogočne zamisli maščevanja.

K O N E C.

ČAŠA EGIPTOVSKEGA PODKRALJA

U. Mioni

43

»Priznaj!« ga nagovarja Jožef, toda iz njegovih ustnic ni bilo mogoče izvleči priznanja. On je vztrajal pri priznanju, da so roparji prenočevali pri njem, da se kesa svojih krivd, da hoče začeti novo življenje in si je zato hotel izprositi nekaznivost.

Jožef ni hotel izgubljati časa, in je takoj izrekel sodbo.

»Tvoj zločin zasluži smrtno kazen. Zvodnik roparjev, zapleten v zaroto proti moji osebi in mojemu premoženju.«

»Milost!« krične Etopec, ki se je že videl blizu smrti od rabljeve roke. Egipčanske postavbe so bile zelo stroge in smrtna kazen je bila hitro in često izrečena. Prepričan je bil, da bo dal Jožef izvršiti obsodbo.

Ta pa nadaljuje:

»Danes je zame dan velikega veselja in hočem, da so ga vsi deležni.«

»Milost tudi zame, milost Arsufijev sin!« vzklika Etopec.

»Naj bo milost! Darujem ti življenje in te obsodim v smaragdne rudnike za vse življenje,« pravi Jožef.

Krik groze uide Etopecu iz ust. Jožef mu je naklonil milost, toda kazen, na katero ga je obsodil, je bila le malo boljša od smrti.

Smaragdni rudniki so bili v sredi puščave, daleč od Nilove doline, na zelo vročih krajih, kjer je kar žgalo: dela v jami so bila zelo naporna in bič nadzornikov je vedno opletal pleča kaznjencev, za katere je bilo tako življenje neprestano umiranje.

»Milost!« kriči.

»Odpeljite ga! Pride naj jutri in pripeljite z njim Ramuzentija, zločinskega tovariša,« pravi Jožef.

Vojaki so odpeljali Etiopca v ječo v hiši podkralja.

Jožef se je ta dan podal po velikem obodu k Faraonu, da mu pove, kako je našel brate in očeta. Vesela novica je bila že prišla vladarju na ušesa, ki se je veselil z zvestim ministrom.

»Naj pride tvoj oče v Egipt. Rad bi ga videl,« pravi Jožef.

Ta sklene glavo v znak soglasja.

»Tudi jaz ga tako želim videti,« odgovori.

»Naj se on in tvoji bratje naselijo med nami. Egipt je velik. Oni so pastirji in ne bodo nikoli nastopili proti nam,« nadaljuje faraon.

»Gotovo ne!«

»Reci bratom v mojem imenu: »Naložite svoje stvari in pojdite v deželo Kanaan in od tam pripeljite svojega očeta in njegovo družino in pridite k nam. Dal vam bom dobrote Egipta in vas hranil s kruhom zemlje.«

Jožef se hvaležno prikloni pred vladarjem.

Ta pa, ki mu je želel dobro, nadaljuje:

»Ukaži tudi, naj vzamejo egipčanske vo-

zove, da pripeljejo svoje otroke in svoje žene in jim reci: »Vzemite svojega očeta in se žurite in ne jemljite vsega s seboj, ker vse bogastvo Egipta bo vaše.«

Vladar se ljubeznivo poslovi od Jožefa.

»Saj boš tudi k meni pripeljal svojega očeta, ali ne? Želim videti očeta Zafnatpanea, rešitelja Egipta,« so bile njegove zadnje besede.

Jožef je ta večer predstavil brate ženi in jim pokazal svoja sinova. Benjamin je napravil najboljši vtis na hčer svečenika On, da je bila vljudna tudi z drugimi.

Drugi dan so se bratje odpravili po očeta. Jožef se je zelo nerad razstal z njimi, posebno z Benjaminom, ki bi ga bil najrajši pridržal v svoji hiši, toda želja, da vidi očeta, je bila prevelika in kar malo nasilen je bil do bratov, da čim prej odpotujejo in se kar najhitreje vrnejo z ljubljenim roditeljem.

Ponesti so mu morali veselo novico in tudi Benjamin je moral z njimi, ker sicer bi jim starček ne verjel in bi objokoval smrt mladitca, kakor je objokoval Jožefovo.

S seboj jim je dal vozove in mnogo živeža, kakor je bil ukazal Faraon in mu narokovala bratovska ljubezen. Vskakne je podaril dve egipčanski obleki, da nadomesti njihove strgane in obrabljene od potovanja; Benjaminu pa, ker je bil njegov pravi brat in nedolžen, je dal pet oblek in tristo srebrnikov. Dal mu je tudi za Jakoba pet egipčanskih svečanih oblek, kakor je pristojalo očetu podkralja, in tristo srebrnikov, deset oslov, obloženih z darovi, in deset oslov, obloženih z žitom in kruhom za na pot.